

Fascismens gröna rötter

Konspirationsteorier, kris och kollaps

Hannah Pollack Sarnecki

Hannah Pollack Sarnecki

Fascismens gröna rötter

Konspirationsteorier, kris och kollaps

Titel	Fascismens gröna rötter Konspirationsteorier, kris och kollaps
Title	The green roots of fascism Conspiracy theories, crisis and collapse
Rapportnr	FOI-R--5161--SE
Månad	Juni
Utgivningsår	2021
Antal sidor/Pages	78
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	FOI
Forskningsområde	Krisberedskap och civilt försvar
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	A12152
Godkänd av/Approved by	Malek Finn Khan
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild/Cover: Ernst Haeckel, *Kunstformen der Natur* (1904)

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Den här rapporten handlar om hur delar av de fascistiska och nationalsocialistiska rörelserna historiskt och idag närmat sig frågor om miljö, natur, klimat och ekologi. Dessa rörelser har ofta sammanvävt gröna frågor med rasideologi och rasism. Under senare år har ett antal terrordåd begåtts av personer som motiverats av grön fascism och av konspirationsteorier om den vita rasens undergång. Vidare har militanta fascistiska grupperingar som kallar sig ekofascister – och som genom terrordåd vill påskynda samhällets kollaps – rekryterat personer runt om i världen, inklusive i Sverige. I början av 2021 åtalades två unga män i Sverige för mordbrand med kopplingar till ekofascism. Coronapandemin förefaller ha varit särskilt gynnsam för bland annat en spridning av gröna fascistiska idéer i olika sammanhang. I kombination med konspirationsteorier som bygger på ett undergångsnarrativ tycks dessa idéer fungera som en enande och mobiliserande kraft, och under pandemin har allianser mellan olika radikala grupperingar stärks.

Nyckelord: Grön fascism, radikalnationalism, konspirationsteorier, rasism, blod och jord, pånyttfödelse, mobilisering, coronapandemin.

Summary

This report covers how parts of the fascist and national socialist movements have approached issues concerning nature, the climate, ecology and the environment, historically and in present times. These movements have frequently linked green issues with racial ideology and racism. In recent years a number of terrorist attacks have been carried out by individuals motivated by green fascism and conspiracy theories concerning the doom of the white race. Furthermore, militant fascist groups who refer to themselves as eco-fascists, and who wish to accelerate societal collapse through terrorist attacks, have recruited individuals throughout the world, including in Sweden. In the beginning of 2021, two young men with connections to eco-fascism, were prosecuted in Sweden for arson. The Corona pandemic seems to have been particularly favourable for the spread of, among other things, green fascist ideas in various contexts. In combination with conspiracy theories that are built on a doomsday narrative, these ideas seem to function as a unifying and mobilizing force, resulting in strengthened alliances between radical groupings during the pandemic.

Keywords: green fascism, radical nationalism, conspiracy theories, racism, blood and soil, rebirth, mobilization, the corona pandemic.

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Rapportens upplägg	9
1.2	Metod och material	10
2	(Grön) fascism och konspirationsteorier	14
2.1	Centrala begrepp och definitioner	14
2.2	Återfödelse kräver död och andra gemensamma nämnare.....	17
2.3	Konspirationsteorier och mobilisering	18
2.4	En försvagad nation i kris	19
3	Den gröna fascismens historiska rötter	20
3.1	Överpopulation och födelsekontroll	20
3.2	Völkisch-rörelsen: territorium och ras.....	21
3.3	Socialdarwinismen och uppkomsten av modern ekologi	22
3.4	Thulesällskapet, ariosofi och rotraser	23
3.5	Naturmysticism och nazism.....	24
3.6	Blod och jord.....	25
3.7	Renhet och ekologi.....	27
3.8	Rasideologi, djurrätt och spiritism	28
3.9	Den italienska fascismen och naturen	29
3.10	Djupekologin – en filosofi och politisk rörelse	30
3.11	Linkolas omtolkning av djupekologin.....	31
4	Grön radikalnationalism.....	33
4.1	Konspirationstänkande och grön fascism som motiv bakom terroredåd	35
4.2	"Mänskligheten är överskattad"	38
4.3	Miljökamp bland våldsbejakande radikalnationalister i en svensk kontext	38
4.3.1	Det sunda och det osunda.....	40
4.3.2	En nedtonad ekofascism?	41
4.3.3	Nordiska motståndsrörelsens sopaktioner	42
4.3.4	Förberedelser inför samhällskollapsen.....	43

5	Mordbrand med ekofascistiskt motiv	45
5.1	Den bredare ideologiska kontexten	46
5.2	Grön accelerationism och våld som det enda sättet att uppnå politiska mål	48
6	Transnationella rörelser – konspirationer, protester och gröna fascistiska strömningar.....	51
6.1	Föreställningen om en Ny Världsordning	53
6.2	En plandemi och parallella rättssystem	54
6.3	När gränserna suddas ut	56
7	Sammanfattning, resultat och slutord	59

1 Inledning

Den tredje december 2020 åtalades två unga män i Sverige för mordbrand. Enligt åklagaren var målet det första åtalet i landet med kopplingar till ekofascism. Det ideologiska motivet bakom brottet var enligt åklagaren samhällsomstörtande verksamhet med grund i högerextrem och ekofascistisk ideologi. Flera olika våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar har under de senaste åren marknadsfört sig själva som ekofascistiska och en rad terrordåd¹ har utförts på olika platser runt om i världen av gärningspersoner som antingen själva beskrivit sig som ekofascister eller av andra kopplats samman med fenomenet.

Coronapandemin och den politiska, sociala och ekonomiska kris som följt på många platser har fungerat som en katalysator för mängder av teorier om virusets ursprung, om hur det sprids och om hur det kan bekämpas. En del av teorierna har varit av konspirationsteoretisk karaktär och har bland annat kretsat kring om pandemin överhuvudtaget existerar, ifall viruset är ett biologiskt vapen och om vems intressen pandemin kan tänkas tjäna. Dessutom tycks pandemin ha varit särskilt gynnsam för en spridning av idéer om klimatet, miljön och naturen som delvis har sin grund i fascistisk ideologi.

Samtidigt som påståenden om att coronapandemin är en bluff eller överdriven florerar i vad som i den här rapporten benämns självutnämnda frihets- och sanningsrörelser², sprids mängder av budskap på sociala medier och i andra sammanhang

¹ Begreppet terrorism är omdiskuterat i forskarvärlden och det finns ingen entydig definition av vad terrorism är. Här utgås ifrån den definition av terroristbrott som har införts i svensk lag, det vill säga lagen om straff för terroristbrott. Enligt den är terroristbrott handlingar som allvarligt kan skada en stat eller mellanstatlig organisation om de syftar till att: 1. Injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller befolkningsgrupp 2. Tvinga offentliga organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd 3. Destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer (se lag 2003:148).

² Med självutnämnda frihets- och sanningsrörelser avses här en heterogen rörelse som består av många olika grupperingar, bland annat av nyandliga, vaccin- och vetenskapskritiska sådana – samt av radikalnationalister. Även andra grupperingar som menar att vetenskapen, statliga myndigheter och etablerade medier genomsyras av en omfattande korruption och lögn definieras in här (se t.ex. Cui Bono, 2021). Gemenamt för dem som utgör del av rörelsen är att de framhåller sig själva som sanningssägare och frihetskämpar och att de uppfattar att de lever i en repressiv stat genomsyrad av korruption. Centrala aktörer inom rörelsen uppmanar befolkningen att ”vakna upp”, det vill säga att börja genomsöka korruptionen, men också att på olika sätt göra motstånd och ställa ansvariga till svars. Med nyandliga (eller *New Age*) - inspirerade grupperingar avses här en i sig omfattande och heterogen rörelse. Här ryms allt ifrån esoteriska och ockulta anhängare till de som exempelvis ägnar sig åt yoga, astrologi, spådom och alternativmedicin. Med ockultism avses här tron på att det bortom den synliga verkligheten finns krafter som människan kan utnyttja (se t.ex. Cambridge Dictionary). Ockulta eller esoteriska läror handlar ofta om känsla och intuition, och vänder sig till en mindre krets initierade personer (ibid). Centrala plattformar för personer som ingår i ovan nämnda rörelser är Vaken, Newsvoice, och den radikalnationalistiska nyhetssidan Nya dagbladet, och andra liknande plattformar och alternativa medier.

om att viruset exempelvis är ”en dold välsignelse” som ”maximalt jämnar ut befolkningen” eller att ”vi är viruset” och att coronapandemin är ”jordens vaccin” (se t.ex. Manavis, 2020; Wilkinson, 2020; Garcia, 2020).³ Information om minskade globala utsläpp, färre flygresor och en minskad produktion i kombination med påståenden om att djur och natur plötsligt frodas i annars smutsiga städer har fått såväl personer som tillhör nyandliga som radikalnationalistiska grupperingar att uttrycka sig i stil med att coronapandemin är ”naturens hämnd på människan” eller att formulera förhoppningar om att viruset ska leda till en ”ny och renare värld” (Garcia, 2020).

Budskap som går ut på att det finns för många människor och för få resurser – och som utmålar coronapandemin som en ”lösning” – ligger mycket nära eller har direkta kopplingar till gröna strömningar inom fascistisk och radikalnationalistisk ideologi. Enligt grön fascistisk ideologi är föreställningar om ursprunglighet och renhet centrala. En storslagen och svunnen tid kontrasteras ofta mot det moderna, globaliserade och multikulturella samhällets påstådda degeneration. Samtidigt är idéer om en bättre och renare framtid centrala i många av dagens våldsbejakande radikalnationalistiska rörelser som ser våld som ett legitimt sätt att nå förändring.

I den offentliga debatten har frågor rörande klimatet under lång tid kopplats samman med grupperingar och personer som uppfattas som vänster, eller som tillhörande den liberala mittfåran på den politiska traditionella höger- till vänster-skalan, medan radikalnationalistiska grupperingar och högerpopulistiska politiker associerats med klimatförnekelse. Detta är något många av dessa grupperingar fortsatt står för. I och med högerpopulismen⁴ politiska framgångar i många delar av världen och att klimatförändringar uppmärksammas allt mer, tycks emellertid radikalnationalistiska rörelser och högerpopulistiska politiker ha (åter)upptäckt naturen och miljön som politiskt sprängstoff, möjligen också som en strategi för att locka yngre anhängare och väljare.

³ Eftersom den här texten delvis handlar om aktuella och nu pågående händelser är en del av referensema av givna skäl till artiklar i olika nyhetsmedier.

⁴ Användningen av termen högerpopulism har blivit kritiserad eftersom likhetstecken ofta görs mellan grupper som skiljer sig åt på många sätt. Här återges kortfattat exempel på vad några forskare menar definierar fenomenet. Statsvetaren Cas Mudde (2007) definierar populism som en ideologi enligt vilken samhället är uppdelat i två homogena och antagonistiska grupper, det ”rena folket” och den ”korrupta eliten”. Enligt statsvetaren Jan-Werner Müller (2016) är en populist inte bara anti-elitist utan också en anti-pluralist och populistiska partier ser sig som de enda företrädarna för det ”äkta folket”. Sociologen Jens Rydberg (2010) använder termen *ny radikalhöger*. Gemensamt för den nya radikalhögern är en etnonationalistisk position som utgår från myter om ett avlägset förflutet. Deras politiska program avser att stärka nationen genom att göra den mer etniskt homogen. Partierna uppvisar en tydlig populistisk tendens och kritiserar rådande ekonomiska och politiska eliter för att vara internationalister snarare än nationalister - och för att tillgodose sina egna och olika intressegruppers behov på bekostnad av folket. Viljan att återvända till exempelvis traditionella familjevärden är grundläggande, liksom ett fokus på frågor som rör lag och ordning (Rydberg, 2010). I den här rapporten används högerpopulism som en sammanfattningsterm som inkluderar samtliga definitioner ovan. Detta skulle behöva diskuteras mer ingående, här finns dock inte utrymme för det.

En del forskare har varnat för att våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar kan komma att försöka kapa eller ta över delar av klimatrörelsen (Zimmerman, 2004). Andra påpekar att dessa organisationer redan har infiltrerat såväl klimatrörelsen som andra mer etablerade rörelser (se Ross och Bevensee, 2020).⁵ Forskare har också sedan länge framhållit att den klassiska fascismens romantiska och mystiska förhållningssätt till naturen kan utgöra en lockelse för vissa människor (Zimmerman 2004). Under coronapandemin har våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar utnyttjat krissituationen både för att rekrytera medlemmar och för att nå ut med sina budskap (se t.ex. Center for International Security and Cooperation, Stanford University, 2021).

Enligt Säkerhetspolisen (2021) finns idag ett ökat intresse för ekofascism och miljö- och djurrättsfrågor bland våldsbejakande radikalnationalister i Sverige och på andra platser i Europa. De beskriver vidare att en uppluckring av gränser sker mellan våldsbejakande högerextremism och ickevåldsbejakande högerextremism, där gränserna mellan de olika delarna blir allt mer diffusa.

1.1 Rapportens upplägg

I föreliggande rapport kommer gröna fascistiska idéströmningar att undersökas närmare, såväl dess historiska rötter som samtida uttryck för fenomenet. Utöver den förhållandevis smala gröna inriktning som är fascistisk, finns en betydligt bredare, demokratisk klimat- och miljörörelse som inte har någon relation till fascistisk ideologi. Rapporten har således ett begränsat tema och mål.

Rapportens frågeställningar är: 1) Hur tar sig gröna fascistiska idéer uttryck, historiskt och idag? 2) Har dessa idéer spelat en roll vad gäller olika radikala⁶ grupperingars mobilisering under coronapandemin och i så fall på vilket sätt? **Syftet** med rapporten är att öka kunskaperna om centrala delar av fascistisk ideologi som går långt tillbaka i tiden, men som inte så ofta uppmärksammas i forskningen eller i den allmänna debatten. För att stärka myndigheters, civilsamhällets och i förlängningen samhällets motståndskraft mot antagonistiska hot, är det grundläggande med ökad kunskap om huruvida – och på vilket sätt – radikala grupperingar mobiliserar i tider av kris, som under coronapandemin. Rapporten har tagits fram inom ramen för Totalförsvarets forskningsinstitutets (FOI:s) egenfinansierade forskning för att stärka kunskapen om demokratihotande verksamhet. Den vänder sig till relevanta myndigheter, civilsamhälle-organisationer och till

⁵ Ytterligare andra har larmat för en framtid då klimatförändringarnas effekter kan komma att få olika grupperingar med annars olika ideologisk hemvist att enas via en mycket våldsam ekofascism (Hughes, 2020).

⁶ Begreppen radikal och radikaliserad är kontextbundet och har under senare år laddats med nytt innehåll. Från att tidigare framförallt ha stått för någonting positivt och progressivt, markerar det idag snarare att en grupp eller individ kan vara på väg att övergå till att använda våld (se Löw, 2017:22).

forskare med ett intresse för dessa frågor, samt till journalister och en intresserad allmänhet.

I den första delen av rapporten redogörs kortfattat för några av fascismens centrala komponenter, och för några centrala termer. Sedan skildras med hjälp av den forskningslitteratur som finns på området, den gröna fascismens historiska rötter, bland annat i form av naturmystik och föreställningar om ras och territorium (blod och jord). Delar av den filosofiska inriktningen *djupekologi* har kapats av totalitära tänkare och blivit populär i radikalnationalistiska sammanhang, därför ägnas också utrymme åt djupekologin, och åt högerradikala tolkningar som gjorts av den. För att skapa förståelse för det ideologiska tankegodset som radikalnationalisters engagemang och förhållningssätt till miljön, naturen och klimatet ofta bottnar i eller sammanvävs med, krävs en bred bakgrundsförståelse för de idéströmningar och rörelser man hämtar inspiration ifrån, såväl historiskt som idag.⁷

Den andra delen av rapporten handlar om samtida grön fascism. Här illustreras hur gröna frågor tas i anspråk och används som ett element i nationalism, rasideologi⁸ och som rasism. I den här delen redogörs också för terrordåd med ekofascistiska kopplingar och här återges exempel på den ”miljökamp” som förs av våldsbejakande radikalnationalister i Sverige. Sedan beskrivs det mål som rör två unga män som i december år 2020 åtalades för mordbrand med grund i ekofascistisk ideologi. Rättegången hölls i januari år 2021 och domen föll i slutet av samma månad.⁹ Efter detta tittas närmare på den roll gröna fascistiska idéer och konspirationsteorier spelat under coronapandemin.

Föreliggande rapport har som fokus de idéströmningar, konspirationsteorier och tolkningar av världen som kan sägas vara särskilt centrala för grön fascistisk ideologi. Här kommer att redogöras för hur grön fascism kan ta sig uttryck i radikalnationalistiska miljöer, men också för hur föreställningar som kan länkas till grön fascism präglar delar av rörelser som inte är fascistiska.

1.2 Metod och material

Den här studien utgår ifrån en kvalitativ och etnografisk forskningsansats. Etnografer använder sig av metoder som observationer, fältarbete, och textanalys. Rapporten bygger på tidigare forskning, på textanalys och på observationer.

⁷ Här finns emellertid inte utrymme att redogöra för alla de personer och politiska eller religiösa inriktningar som kan tänkas ha inflytande på den gröna fascismen.

⁸ Rasideologer menar att historien är biologiskt betingad, det vill säga att det finns ett gemensamt biologiskt öde som alla vita delar, en människas identitet definieras i linje med detta av rasen eller folket i utvidgad betydelse (se Löw, 2016:305).

⁹ Domen föll den 28 januari, 2021.

Datainsamling, analys och läsning av litteratur har skett parallellt, vilket är vanligt vid den här typen av kvalitativa ansatser.

De empiriska data som utgör underlag för föreliggande rapport har samlats in under perioden 10 maj, år 2020 till 22 juni, år 2021. Materialet består av förundersökningsprotokoll och dom kopplat till det åtal som nämns ovan. Det består också av podcastavsnitt producerade av personer som beskriver sig själva som tillhörande den nationella rörelsen i Sverige¹⁰. Även texter som publicerats på den öppna radikalnationalistiska digitala plattformen Nordfront¹¹ samt texter och filmklipp som publicerats på de öppna digitala plattformarna Newsvoice och Vaken ingår i det empiriska materialet, och benämns här redaktionellt material.¹² Det empiriska materialet utgörs vidare av sju olika texter, eller så kallade manifest av olika karaktär, som publicerats av personer och grupperingar med kopplingar till grön fascistisk ideologi. Fyra av dessa är efterlämnade av individer som begått terrordåd. Ett är publicerat av en militant radikalnationalistisk gruppering med bas i USA, ett annat är den svenska nationalsocialistiska organisationen Nordiska Motståndsrörelsens (NMR:s) politiska manifest. Ytterligare ett annat är skrivet av företrädare för den amerikanska alternativhögern.¹³ Slutligen utgör observationer och fältanteckningar¹⁴ också del av de data som producerats för den här rapporten.

Urvalet av det redaktionella materialet liksom av manifesten och podcaster bygger på ett omfattande arbete där ett stort antal texter lästs och podcaster lyssnats på för att utifrån det bedöma vilket material som kan vara mest relevant att koda¹⁵ och analysera för att besvara den här rapportens frågeställningar. Det innebär dock inte att det inte också finns andra texter och podcaster som skulle kunna vara relevanta att analysera, en avgränsning har dock varit nödvändig av utrymmesskal. Vid urvalet av materialet har hänsyn tagits till allsidighet och en värdering av att

¹⁰ I Sverige finns många olika radikalnationalistiska grupperingar, en del våldsbejakande och andra inte. Anhängare av dessa grupperingar beskriver sig ofta som "nationella". Den nationella rörelsen i Sverige består av radikalnationalistiska grupperingar som skiljer sig på olika punkter, en del är uttalat national-socialister andra beskriver sig exempelvis som "Sverigevännen".

¹¹ Nordfront är den nazistiska organisationen Nordiska Motståndsrörelsens (NMR:s) digitala plattform. Här finns bland annat artiklar om aktuella händelser, texter som fokuserar på ideologi och politik, liksom debattartiklar och texter om kultur – och miljö. Även information om organisationens olika delar finns här, liksom länkar till ett antal olika podcaster samt till organisationens webb-TV.

¹² Dessa sidor tillhör de så kallade alternativa medierna och är centrala plattformar för de rörelser som i den här rapporten benämns som självutnämnda frihets- och sanningsrörelser. På dessa plattformar finns artiklar som rör bland annat politik, kultur, hälsa, livsstil, omvärlden, och miljö. Här läggs också exempelvis filmklipp upp med aktuella händelser som texterna sedan beskriver, och länkar till andra alternativa medier är vanligt.

¹³ Vad gäller dessa texter kan det finnas vissa svårigheter att verifiera att texterna är original. Genom att jämföra innehållet i olika versioner har försök gjorts vad gäller att säkerställa att så är fallet. Alla utdrag som återges har översatts av den här rapportens författare, om inget annat anges.

¹⁴ Fältanteckningar är grundläggande i projekt som bygger på observationer och innebär att forskaren antecknar allt väsentligt som sker i samband med dessa.

¹⁵ Kodning i kvalitativ bemärkelse innebär att materialet sorteras, nyckeltermerna, centrala teman och relevanta citat har i det här fallet märkts ut och kodats.

texterna berör väsentliga aspekter av fenomenet grön fascism. Sammantaget är bedömningen att urvalet ger en god bild av den samtida gröna fascismens olika uttryck. Rapporten ska emellertid inte ses som heltäckande eller uttömmande. Trots att de personer som skrivs om här i viss mån är offentliga, skrivs deras namn i många fall inte ut, medan exempelvis välkända våldsverkare namnges.

En kvalitativ innehållsanalys av ovan nämnt material har utförts.¹⁶ Podcast-avsnitten har genomlyssnats ett flertal gånger och under tiden har anteckningar tagits och citat skrivits ned. Materialet har sedan tematiserats och analyserats. För textmaterialet, inklusive förundersökningsprotokoll och dom, har vissa nyckel-termer och huvudteman identifierats och därefter bearbetats och analyserats. För att kunna ställa mer djupgående frågor om vad som sker i en text är det nödvändigt att också utforska det som ”ligger under ytan” samt det underförstådda (se t.ex. Boréus, 2015).¹⁷ Innehållet i såväl podcaster som redaktionellt material producerat av radikalnationalistiska grupperingar kan vara svårtolkat utan att vara insatt i de studerade miljöerna och den jargong, humor och ironi som ofta används i sammanhanget (inte sällan tycks detta vara en taktisk strategi för att slippa åtal för hets mot folkgrupp). Kunskap om den ideologiska kontexten är således nödvändig för att på ett adekvat sätt kunna tolka innehållet i den här typen av material.

Observationer spelar ofta en roll vid kvalitativa undersökningar och används för att på nära håll kunna observera vad som händer (se t.ex. Aspers, 2011). De innebär att forskaren kan närma sig händelseförlopp och vad som sägs, men också skaffa sig en egen uppfattning om exempelvis antal deltagare under en händelse, en viss social dynamik, eller av hur konflikter mellan olika grupper manifesteras på en viss plats under en viss tid. I det här fallet har observationer utförts under rättegången som pågick under tre dagar under januari, år 2021¹⁸, samt under fyra olika protester mot coronarestriktioner som organiserades i Stockholm mellan mars och juni, år 2021.¹⁹

I samband med observationerna har fältanteckningar tagits. Dessa har sedan sorterats efter teman och underteman, varpå de har analyserats i relation till övrigt material. För att få fördjupad kunskap om hur grön fascistisk ideologi kan ta sig uttryck idag har det varit betydelsefullt att närvara under nämnda rättegång då två unga män åtalades för mordbrand med kopplingar till ekofascism. Coronaprotesterna har varit särskilt relevanta att observera för att förstå hur olika radikala grupperingar konkret har mobiliserat under coronapandemin, men också för att få en uppfattning om vilka idéer och budskap som sprids i sammanhanget.

¹⁶ Detta är en flexibel metod som ofta, som i det här fallet, innebär att forskaren genom upprepad läsning av en text identifierar meningsenheter som sedan kodalas. Dessa sorteras sedan i kategorier genom att meningsenheternas likheter och skillnader jämförs.

¹⁷ Detta ingår ofta i den typ av textanalys som kallas diskursanalys.

¹⁸ Rättegången hölls 15, 18 och 19 januari, 2021 i Nacka Tingsrätt, Stockholm.

¹⁹ Observationerna utfördes under protester i Stockholm 6 mars, 20 mars, 1 maj och 15 maj, 2021.

All empirisk data har analyserats i relation till varandra, i relation till relevant forskningslitteratur samt i relation till både relevant historisk och samtida politisk kontext. Det hade utan tvekan varit en fördel om litteraturen, textmaterialet och observationerna kombinerats med intervjuer för att på det sättet skapa en så bred och djupgående bild som möjligt av de fenomen som här studeras. Mot bakgrund av snäva tidsramar har det dock inte funnits utrymme för det här.²⁰

²⁰ Vi fortsätter dock på FOI att arbeta med centrala aspekter av denna rapport som rör bland annat kris, radikalnationalism, konspirationsteorier och våld.

2 (Grön) fascism och konspirationsteorier

2.1 Centrala begrepp och definitioner

Även om det finns ett antal viktiga studier av grön fascism, så har denna del av fascismen inte uppmärksammats eller forskats om i så stor utsträckning. Begreppet ekofascism används ofta svepande av såväl journalister som forskare utan att närmare definieras. Begreppet har under senare tid bland annat använts för att förklara motiven bakom terrordåd, det har kopplats samman med högerpopulistisk retorik kring natur och immigration, och det har också använts i beskrivningar av våldsbejakande radikalnationalistiska subkulturer på nätet.

Den historiska forskning som finns, och som till viss del kommer att redogöras för i den här rapporten, visar att fenomenet har djupa rötter i 1700- och 1800-talens naturromantik och naturmysticism samt i 1900-talets fascism och nationalsocialism.²¹ I den här rapporten betraktas *inte* grön fascism som ett ideologiskt avgränsat fenomen, utan som en integrerad del av fascistisk ideologi. Gröna strömningar har alltid funnits inom de fascistiska rörelserna, även om dessa tagit sig olika uttryck under olika tidsperioder. Termerna grön fascism eller ekofascism är egentligen inte särskilt bra termer för att fånga in det fenomen som redogörs för här. Det handlar om centrala beståndsdelar av fascistisk ideologi överlag, och om komponenter som samspelar med andra centrala delar av fascistisk ideologi. I brist på bättre termer, och eftersom andra forskare och skribenter använder sig av termerna, används dock i föreliggande rapport grön fascism och ekofascism omväxlande.²²

Termen grön fascism (eller ekofascism) består av två delar. Den första delen har med frågor som rör natur, djur, klimat, miljö och ekologi att göra och den andra delen har mer allmänt med fascism att göra. Hur fascism ska definieras och förstås har diskuterats inom forskarvärlden under mycket lång tid och debatten fortgår än. Det finns många olika inriktningar inom fascismen, och fascistisk ideologi kan ta sig många olika och ibland motstridiga uttryck. Fascism på olika platser och under

²¹ Forskningen om hur fascister och nationalsocialister historiskt inkommererat en grön eller miljömedveten politik har i vissa fall missstolkats och använts för att misskreditera moderna miljö- och klimatrörelser (Biehl och Staudenmaier, 2011). Även om delar av miljörörelsens historia kan länkas till personer som sammanvävt ett vurmande för miljön och naturen med rasideologisk retorik och praktik är det centralt att påpeka att dagens miljö- och klimatrörelser *inte* är fascistiska rörelser eller har någon relation till dessa.

²² Jonathan Olsen (2000) använder istället begreppet *right-wing ecology* medan Balsa Lubarda (2019) anser att det mest analytiskt värdefulla begreppet är *far right ecologism* (FRE).

olika tidsperioder måste dessutom förstås i sitt specifika sammanhang och i sin specifika historiska kontext.

Begreppet fascism används i föreliggande rapport som en samlingsterm för att beteckna såväl italiensk fascism, tysk nationalsocialism (nazism), den nya franska högern (*nouvelle-droite*)²³, som andra former av *neofascism* och *postfascism*.²⁴ När nyare former av fascism beskrivs, används dock de sistnämnda termerna postfascism och neofascism. Mycket kortfattat och förenklat menar forskaren Enzo Traverso (2019) att många nyare fascistiska rörelser visserligen vilar på samma ideologiska grund som den klassiska fascismen, men samtidigt försöker dessa grupperingar att distansera sig ifrån 1900-talets fascism bland annat genom att använda sig av ett mer sofistikerat språk, och genom att inte vara lika tydligt militanta och våldsbejakande. Dessa postfascistiska grupperingar har enligt Traverso ännu inte hittat en tydlig form, utan är fortfarande under utveckling (ibid). Neofascism är också en omdiskuterad term, här används den för att beskriva de rörelser som tydligt anammat den klassiska militanta och auktoritära tyska nazismen eller italienska fascismen.

Vidare används historikern Roger Griffins definition av fascism från år 1991, som lyder: "Fascism är en politisk ideologi vars mytiska kärna i dess olika former är en folklig ultranationalism med fokus på nationens återfödelse" (Griffin, 1991).²⁵ Griffins definition är omdiskuterad, inte minst det faktum att den är så kort, men själva kärnan i definitionen som består i att se fascismen som ultranationalism med syfte att genomdriva den degenererade nationens pånyttfödelse har visat sig hållbar och återges idag av många forskare (se Griffin, 2012).

I rapporten används termen *radikalnationalism* för att benämna ultranationalistiska, radikalnationalistiska, våldsbejakande radikalnationalistiska, rasideologiska grupperingar och vitmaktmiljöer. Detta är ett begrepp som flera forskare menar är en bättre samlingsbeteckning på den här typen av idéströmningar än högerextremism (se t.ex. Gardell, Löw och Dahlberg-Grundberg, 2017).²⁶ Inom de radikalnationalistiska miljöerna finns våldsbejakande grupperingar och

²³ Den franska nya högern växte fram under 1960-talet och associeras ofta med filosofen Alain de Benoist och med statsvetaren Guillaume Faye. Dessa två representerar olika linjer inom rörelsen. Faye menar inte Benoist har kommit att betrakta islam och muslimsk immigration som det största hotet, och tillsammans med idéer om etnopluralism, det vill säga teorier om gruppers egenart och rätt till oberoende, har detta kommit att karaktärisera den så kallade identitära rörelsen (se Sedgwick, 2019). Sedan tidigt 1990-tal har den nya franska högern varit inflytelserik också utanför Frankrike. Bland annat har sociologen Alexander Dugin i Ryssland – som ofta beskrivs ha stort inflytande på landets president Vladimir Putin – inspirerats av den, och samtidigt har den nya franska högern också haft inflytande på delar av den radikalnationalistiska rörelse som kallas alternativhögern, så väl i USA som i Sverige (se Teitelbaum, 2019).

²⁴ Vad gäller skillnader mellan nazism och fascism är fascism det bredare begreppet, medan nazism är en form av fascism.

²⁵ Rapportförfattarens översättning.

²⁶ Termen högerextremism används dock exempelvis av Säkerhetspolisen och ofta av andra aktörer inom rättsväsendets myndigheter så vid enstaka tillfällen när dessa aktörer refereras till, används termen även här.

individer liksom sådana som inte är det. När våldsbejakande grupperingar åsyftas, skrivs det ut, annars avses de bredare miljöerna.²⁷

Ett fenomen som återkommande skildras i den här rapporten, är konspirationsteorier. Inte heller konspirationsteorier är helt enkelt att definiera. Teorier av det slaget har antagit olika skepnader i olika tider, på olika platser och i olika sammanhang, och fortsätter att utvecklas på oväntade sätt hela tiden (Hristov m.fl., 2020). Betydelsen av konspirationsteorier varierar dessutom beroende på lokal kontext, samtidigt som de ofta fyller liknande psykologiska och sociala funktioner för människor och samhällen (ibid).

Många gånger är konspirationsteorier uppbyggda på liknande sätt, ofta handlar de om att en historisk eller politisk händelse (eller flera olika händelser) påstås ha inträffat som en konsekvens av en noga uträknad plan, genomförd av en mindre grupp individer med mycket makt. Historikern J.M. Roberts (1974:29-30) anser att även om innehållet kan variera, så utgår konspirationsteorier ifrån samma kärna: det finns en hemlig kraft som opererar bakom det som utåt målas upp som om det vore vad som egentligen pågår politiskt. Geoffrey Cubitt (1993) som också är historiker, menar att konspirationsteorier är ett sätt att försöka förklara både pågående händelser och historiska skeenden. Det som karaktäriserar konspirationsteorier är enligt honom utgångspunkten att allt är planerat och att inget händer av en slump. En annan central komponent är att konspirationerna pågår i hemlighet och inte avslöjas ens efter att konspiratörernas mål har uppnåtts.

Statsvetaren Michael Barkun (2013:3-4) gör gällande att det som kännetecknar konspirationsteorier är premissen att 1) inget händer av en slump 2) ingenting är som det verkar och 3) allt hänger ihop. Barkun gör också skillnad på tre olika grupper eller nivåer av konspirationsteorier, även om inga vattentäta skott finns mellan dessa. Den första är *händelsekonspirationer*, detta är konspirationer som cirkulerar kring en enda händelse. Den andra är *systemkonspirationer*, här kopplas händelser och teorier ihop för att visa att en och samma grupp driver ett större maktspel. Den tredje benämner han *superkonspirationer*, detta är snarare en analys av världsordningen som förklarar hur allt hänger ihop. Alla institutioner, medier och större händelser betraktas som en del av den hemliga sammansvärjningen, och allt sammankopplas i ett hierarkiskt system som förklarar hur hela världen domineras.

²⁷ Historikern Heléne Lööw (2017:21) har beskrivit hur våldsbejakande extremism är det senast tillkomna av en lång rad olika begrepp som använts av statsmakterna för att ringa in och definiera de grupper/partier eller miljöer som historiskt ansetts utgöra ett hot mot det rådande styrelseskicket. Här finns inte utrymme för en begreppsdiskussion, men det kan vara värt att påpeka att det finns anledning att diskutera hur bland annat myndigheter och forskare använder sig av begreppet våldsbejakande. Ett flertal av de personer som begått terrordåd under de senaste åren har befunnit sig i utkanterna av extremistmiljöerna, det vill säga i miljöer som enligt den här uppdelningen inte räknas som våldsbejakande, vilket illustrerar problematiken.

Många forskare är överens om att begreppet konspirationsteorier inte tillräckligt väl ringar in vad fenomenet handlar om. Föreställningarna utgör sällan en teori, det handlar mer om en tolkningsmodell av verkligheten, eller om en världsåskådning. Ofta skiljer forskare mellan *konspirationism* och *konspirationsteorier*. Konspirationism används för att beskriva en världsåskådning inom vilken konspirationer som antas hänga ihop med varandra existerar överallt och förklarar hur olika skeenden utvecklas. Detta kan sammanfattas som tron på att världen styrs genom konspirationer, eller som en alternativ politisk berättelse av hur världen fungerar och hänger ihop (se Pollack Sarnecki 2021b, kommande). I denna rapport används konspirationsteorier när det handlar om enskilda konspirationsteorier och konspirationism för att beskriva en världsåskådning präglad av föreställningen att konspirationer existerar överallt och hänger ihop. Vidare betraktas i föreliggande rapport – i linje med filosofen Quassim Cassam (2020) – skillnaden mellan ”vanliga” teorier om konspirationer och ”konspirationsteorier” vara att det senare alltid är en form av propaganda vars funktion är att marknadsföra en politisk agenda.

2.2 Återfödelse kräver död och andra gemensamma nämnare

Även om fascistisk ideologi kan ta sig många olika uttryck, finns vissa gemensamma nämnare.²⁸ Bland andra filosofen Umberto Eco (1995) har nedtecknat ett antal sådana som han menar karaktäriserar vad han kallar *Ur-fascism*.²⁹ Eco beskriver fascismen som en blandning av traditionalism och synkretism³⁰, som i nazismens fall var sammanvävt med ockulta och nyandliga inslag. Ett drag som karaktäriserar traditionalismen – och därmed också fascismen – är enligt Eco ett förkastande av moderniteten. I kontrast till detta menar dock exempelvis Griffin (2007) att fascismen är framåtblickande, och snarare än att förkasta moderniteten står fascismen för en form av alternativ modernitet. Oavsett olika tolkningar av fascismens relation till moderniteten, kretsar fascistisk ideologi i hög grad kring idéer om blod och jord, det vill säga föreställningar om människors nedärvda blodsband till ett visst territorium.

Detta är föreställningar som är centrala för fascistisk ideologi överlag, men kanske i synnerhet för den gröna fascismen. Den rena (vita) rasen kopplas ihop med den rena naturen som i sin tur kopplas ihop med den rena (etno) staten eller nationen.

²⁸ Som medel för fascister att uppnå makt, kan enligt Stanley (2019:13) räknas flera olika strategier. Dessa inkluderar: den mytiska tiden, propaganda, antiintellektualism, överklighet, hierarki, offermentalitet, lag och ordning, sexualskräck, fokus på landsbygden och nedmontering av allmän välfärd och enighet.

²⁹ Eco (1992) listar 14 olika drag han menar karaktäriserar fascismen, här finns inte utrymme att gå igenom alla dessa.

³⁰ Synkretism innebär en sammansmältning av olika religiösa idéer och praktiker.

En grundpelare i detta resonemang är idén om att det moderna samhället behöver falla samman för att lämna plats för en ny och bättre värld.

2.3 Konspirationsteorier och mobilisering

Ett annat centralt drag för fascismen är rasism och konspirationsteorier (se Eco, 1995) – även om konspirationsteorier också existerar i många andra grupper och politiska kontexter.

Antisemitism har genom tiderna varit och fortsätter att vara mycket vanligt förekommande i konspirationsteorier. Stereotypa bilder av judar som ondskefulla, lömska, maktfullkomliga och som tillhörande en lägre stående ras, har djupa rötter i Europa och kristendomen (se t.ex. Bachner, 1999). Efter första världskriget spreds anti-judiska konspirationsteorier i en omfattande skala. År 1903 publicerades Sions vises protokoll som påstods bekräfta en judisk komplott mot den kristna civilisationen (Cohn, 1966; Herf, 2006). Enligt protokollet kontrollerade judarna massmedierna, politiken och världsekonomin. Trots att dokumentet tidigt avslöjades som påhittat (sannolikt var det uppdyktat av den ryska säkerhetstjänsten) så översattes det till många olika språk och spreds i stora upplagor (se Braut Simonsen, 2021). Än idag sprids texten i stora upplagor, inte minst på nätet.³¹ Myten om den judiska världskonspirationen blev central för den national-socialistiska ideologin och konspirationsteorierna var viktiga komponenter i rättfärdigandet av massmordet på judar under den tyska nazistregimen (Herf, 2006). Det finns flera andra konspirationsteorier som påminner om Sions vises protokoll och som idag sprids i många olika sammanhang, exempelvis de som kretsar kring *The New World Order* (Den Nya Världsordningen) och *The Deep State* (Den Djupa Staten). Dessa kommer att beskrivas längre fram.³²

För vissa syften, som exempelvis för att bedriva en politik med målet att införskaffa makt och skapa sammanhållning genom att peka ut en gemensam fiende, eller för att utplåna vissa kategorier av människor, förefaller det vara effektivt att använda sig av utstuderade, sammanhängande och övergripande berättelser som kan förstärka en mer slentrianmässig rasism – något som konspirationsteorier kan erbjuda (Pollack Sarnecki 2021b, kommande). Rasistiska konspirationsteorier förstärker dikotomin ”Vi” mot ”Dem” (Douglas, 2017) och enligt statsvetaren Zeev Sternholm (1989) karaktäriseras fascismen av idén om att dela upp mänskligheten i ett ”Vi” och ett ”Dem”, även om inte heller detta är unikt för fascismen. Enligt filosofen Jason Stanley (2019) tjänar dock den fascistiska

³¹ Den här texten sprids inte enbart i fascistiska kretsar, utan också i många andra sammanhang som exempelvis i islamistiska sådana.

³² Ytterligare en konspirationsteori som påminner om dessa är den om *illuminati* som fick uppmärksamhet på 1700-talet. Teorierna om illuminati kretsar ofta kring att det existerar en hemlig sammansvärjning av en elit bestående av frimurare eller inflytelserika judar som vill kontrollera världen.

politikens samtliga mekanismer syftet att skapa eller befästa splittring. I fascismen fall handlar det dessutom om ett systematiskt avhumaniserande av de individer och grupper som framställs som fienden.

2.4 En försvagad nation i kris

Idén om att den egna nationen är det högsta värdet och att man ska vara beredd att dö för den är grundläggande för fascismen (se t.ex. Dahl, 2006). Likaså är föreställningar om traditionella könsnormer och familjestrukturer dominerande inom fascistisk ideologi (Stanley, 2019). Även idén om en svunnen guldålder är helt central.³³ Detta är emellertid inte något exklusivt för fascism, utan återfinns i många andra politiska ideologier (ett exempel är islamismen). Inom fascistiskt och nationalsocialistiskt tänkande är det nationen och dess storhet som har förlorats, förfallit och som ska återupprättas. Beroende på hur nationen definieras kan emellertid den svunna storhetstiden utgöras av religiös, rasmässig eller kulturell renhet – eller allt detta på en och samma gång (se t.ex. Stanley, 2019).

Eftersom det ideala tillståndet tillhör en svunnen tid befinner sig nationen i kris, en kris som bland annat har att göra med globalisering och respekt för universella värden som jämlikhet (se Dahl, 2006; Stanley, 2019).³⁴ Enligt fascistisk ideologi har exempelvis globalisering och jämlikhet försvagat nationen som nu till följd av detta står inför reella och påtagliga hot mot sin existens (Dahl, 2006:14). .

För att skapa förståelse för hur och varför radikalnacionalister och andra som inspirerats av gröna fascistiska strömningar idag pratar om och agerar i förhållande till frågor som rör naturen, djuren, miljön och klimatet, krävs en djupare förståelse för hur detta har sett ut historiskt. Nedan skildras därför centrala delar av den gröna fascismens ideologiska tankegod.

³³ Postfascistiska rörelser, menar dock Traverso (2019), är mer inriktade på framtiden än på en återgång till det förflutna. Eftersom de här grupperna strävar efter att bryta med den klassiska fascismen – även om den fascistiska ”kärnan” är bibehållen – så är idén om en fulländad framtid och ett återupprättande av någonting nytt och bättre mer centralt än en återgång till det förflutna (se även Eco, 1992 om neofascism).

³⁴ Utgångspunkten är att det under den storslagna tidsperioden existerade en exceptionellt patriarkal familjestruktur: fruar stannade hemma för att ta hand om kommande generationer och männen krigade för överlevnad (se Stanley, 2019).

3 Den gröna fascismens historiska rötter

3.1 Överpopulation och födelsekontroll

Malthusianism är en nationalekonomisk teori namngiven efter engelsmannen Thomas Robert Malthus (1766–1834). Teorin som fick ett enormt internationellt genomslag under de första årtiondena av 1800-talet handlar kortfattat om att befolkningen ökar snabbare än vad produktionen av mat gör (Winch, 1992). Malthus hävdade att mänsklighetens population överskred jordens förmåga att producera mat. Enligt Malthus skulle det inte vara möjligt att förbättra de fattiga klassernas villkor eftersom högre löner för de sämst betalda endast skulle leda till att de skaffar fler barn – som i sin tur skaffar barn – vilket på det stora hela skulle innebära försämringar eftersom matproduktionen inte skulle räcka till alla (ibid).³⁵ Svaret på detta, menade Malthus var att införa en statlig befolkningskontroll. Malthus idéer fick genomslag, och som en effekt av detta började hans anhängare förespråka olika typer av regleringar för barnafödande (Dolan, 2000).

Under 1900-talet omformulerades de här teorierna och kom att kallas nymalthusianism som fortsatte att ha stort inflytande på konservativa tänkare och radikalnationalistiska grupperingar. Nymalthusianism utmålade de fattiga arbetarklasserna som det stora problemet (se t.ex. Scripps, 2020). De betraktade tätbefolkade arbetarklassområden som miljöer präglade av moraliskt förfall och dekadens. I slutändan kom fokus att bli på hur man skulle ändra på och kontrollera – inte bara fattiga människors barnafödande – utan deras beteenden överlag. Dagens gröna fascister och radikalnationalister är tydligt präglade av nymalthusianism även om de fattiga arbetarklasserna ersatts av icke-vita och immigrantgrupper som betraktas som en belastning för planeten, inte minst genom att de anses föda för många barn.³⁶

En amerikansk professor i ekologi vid namn Garrett Hardin (1915-2003) är en av dem som var starkt präglad av nymalthusianska idéer. Hardin har bland annat blivit känd för sin artikel *Lifeboat Ethics: the Case Against Helping the Poor* (1974) där han utvecklar en idé om varför rika länder inte bör hjälpa fattiga människor; det finns helt enkelt inte kapacitet till det. Hardin menade att planetens problem beror

³⁵ Detta beskrevs i Malthus *An Essay on the Principle of Population* från år 1798 (se Winch, 1992).

³⁶ Exempelvis skrev Patrick Crusius som år 2019 mördade 22 personer i El Paso, Texas (och som hade som mål att döda så många latinamerikaner som möjligt) i sitt manifest att ”invaders (...) have close to the highest birthrate of all ethnicities in America”. Det vill säga att ”inkräkarna (...) nästan har de högsta födelseantalen av alla etniciteter i Amerika.” Rapportförfattarens översättning.

på överbefolkningen i fattiga länder och ansåg på grund av detta att FN:s matprogram i utvecklingsländer borde stoppas. Vidare var han emot att låta immigranter ifrån fattiga länder komma till rika länder eftersom detta endast skapar ytterligare förutsättningar för överbefolkning (Hardin, 1974). Hardin menade att USA och Europa riskerade att översvämmas av icke-vita, särskilt av muslimer och latinamerikaner, och vidare att vissa etniska grupper använder barnafödande som ett sätt att säkra sin makt. För att förhindra katastrof skulle USA enligt Hardin (1968) därför behöva införa lagar om att begränsa människors reproduktion.

Den retorik Hardin använde sig av när han diskuterade överbelastning och immigration som det största hotet mot planeten, påminner om hur de våldsbejakande radikalnationalister (och terrorister) som kommer att beskrivas längre fram i den här rapporten, motiverar sina våldsdåd.

3.2 Völkisch-rörelsen: territorium och ras

Under slutet av 1800-talet kom den så kallade *Völkische Bewegung* (eller ”folk-rörelsen”) som är ett samlingsnamn på tysknationella och antisemitiska föreningar, partier och grupper att få allt större inflytande i Tyskland.³⁷ Rörelsens olika inriktningar och grupperingar delade idén om ett tyskt mytomspunnet folk med en blodsgemenskap baserad på ras, språk och territorium. Rörelsens anhängare betonade bandet mellan blod och jord, det vill säga idén om att ett folks ras och därmed egenskaper var kraftigt förenade med den jord, den natur och det landskap där de bodde.

Centralt för dessa rörelser var ett starkt motstånd mot urbanisering och modernitet som var någonting förgrundsgestalter för rörelsen hävdade att en påstådd judisk konspiration påtvingat dem. Det kosmopolitiska livet i städerna förknippades med judarna. Inom rörelsen existerade en besatthet av renhet och man förespråkade ett enkelt liv och ett återvändande till landet och landsbygden. Rörelsens anhängare omformulerade alltså en gammal antisemitism i naturvänliga termer, där judar beskyldes för sociala och ekonomiska problem – och ansågs ligga bakom skövling av skog och miljöförstörelse (Biehl och Staudenmaier, 2011).

Två personer som i litteraturen beskrivs som inspirationskällor för den moderna miljörörelsen och som delade *Völkisch-rörelsens* idéer var Ernst Moritz Arndt (1769-1860) och Wilhelm Heinrich Riehl (1823-1897). Arndt var en känd tysk nationalist, författare och poet. Riehl, som även var Arndts student, var en tysk

³⁷ Detta går inte att översätta på ett bra sätt till svenska, eftersom *Völkisch* innebär ett väldigt specifikt sätt att betrakta vad ett ”folk” är – här handlar det om synen på ett Folk med en folksjäl och en särskild inboende tysk essens.

skribent och historiker. De två männens vurmande för naturen var tätt sammankopplat med nationalism och rasism (Biehl och Staudenmaier, 2011). De värnade den vita rasen som inte fick blandas med judar eftersom de inte ansågs utgöra del av den tyska nationen. Det var centralt enligt dem att skydda landets skogar för att bevara Tyskland tyskt. Vidare förespråkades i linje med Völkisch-rörelsen, starka kopplingar mellan det tyska folket och den tyska marken, medan motståndet mot industrialiseringen, urbaniseringen och moderniteten (som alltså förknippades med judar) var stort (Biehl och Staudenmaier 2011:16).³⁸

3.3 Socialdarwinismen och uppkomsten av modern ekologi

Inflytelserika filosofer hade sedan 1600-talet spekulerat över förekomsten av mänskliga raser, och under sent 1800-tal började vetenskapsmän sprida föreställningar om att Darwins tankar om naturen även omfattade människan och samhället. Detta kallas socialdarwinism och innefattar tankar om att de som påstås vara starka har rätt att styra över de som påstås vara svaga. Dessa idéer bidrog till uppkomsten av eugenik, eller rashygien som bland annat handlade om att hindra människor med vad som beskrevs som sämre arvsanlag att få barn, eftersom det ansågs hota samhällets och människornas framtid. De som hade vad som beskrevs som goda arvsanlag, skulle däremot uppmuntras att få fler barn (se Lööw, 2016).³⁹

Den tyska biologen och filosofen Ernst Haeckel (1834-1919) anses ha stor betydelse för den moderna miljörelsen, såväl som för moderna gröna fascister. Haeckels idéer om ekologi är inspirerade av Darwin och evolutionsteorin och han populariserade även Darwins evolutionsteorier i tyskspråkiga länder. Haeckel myntade begreppet ekologi år 1867 och associeras ofta med uppkomsten av modern ekologi.⁴⁰ Till en början var det också inom biologin som ekologin kom att användas. Sedan spreds den vidare till andra vetenskaper.⁴¹ Haeckel var holist, vilket innebär att han såg på naturen som en sammansatt, balanserad helhet. Han menade att människor och djur hade samma moraliska rättigheter och att naturen

³⁸ Rihel var en stark motståndare till exploateringen av mark och den skogsskövling som industrialiseringen medförde. Han menade att naturen, djuren och människan (den vita tyska människan) var lika mycket värda och förespråkade ett bevarande av den tyska skogen och marken.

³⁹ Begreppen rasbiologi, rashygien och eugenik används i ofta i litteraturen som om de var synonymer, men betyder inte riktigt samma sak. Rasbiologerna ville att rasbiologin skulle vara en vetenskap med hjälp av nya rön inom genetiken. Enligt rasbiologin skulle det mesta i samhället tolkas utifrån ärftlighetslära och rashygien handlade om vilket politiskt eller medicinskt program som skulle användas för att ta itu med de problem rasbiologin urskiljer.

⁴⁰ Ekologi beskrev Haeckel som vetenskapen om förhållandet mellan organismerna och deras omgivning (Sörlin, 1991).

⁴¹ I början av 1900-talet lanserades begreppet humanekologi som beteckning för ”människans samspel med omgivningen” (Görlin, 2009).

inte bör reduceras till ett lager av resurser för människan.⁴² I naturen, finns källan till sanning och kunskap, vilket borde användas av människorna som en guide till ett bättre liv. Samhället borde organiseras efter naturens lagar (Görlin, 2009).

Haeckel utvecklade också en egen darwinistisk filosofi och en rörelse kallad *monism*. Inom rörelsen blandades vetenskaplig forskning om ekologi och ovan nämnda föreställningar inom Völkisch-rörelsen (Bihel och Staudemaier, 2011). Haeckel förespråkade rashygien, var emot rasblandning och trodde på en nordisk överlägsen ras. Mot slutet av sitt liv var han aktiv i det ockulta och rasistiska Thulesällskapet. De föreställningar och den ideologi som förespråkades av Völkisch-rörelsen och av individer som Arndt, Riehl, Haeckel, men också av många andra naturdyrkande nationalsocialistiska pionjärer, kom att ha ett stort inflytande på många delar av Hitlers nationalsocialistiska parti, NSDAP (*Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*) (Biehl och Staudenmaier, 2011).

3.4 Thulesällskapet, ariosofi och rotraser

Thulesällskapet uppstod i Tyskland under slutet av första världskriget. Endast de som betraktades som arier fick vara medlemmar och gruppen hade flera högt uppsatta poliser, domare, professorer och andra nationalsocialistiska pionjärer som representanter (Goodrick-Clarke, 1993). Organisationen blandade naturmysticism, ockultism, idéer om blod och jord med *ariosofi*, en teori om arier som den högsta rasen. De bildade även en egen paramilitär gruppering och ville bekämpa alla som enligt dem inte var tyska (Weber, 2017). Thulesällskapet var öppet antisemitiskt och gav sitt stöd till Hitler (Goodrick-Clarke, 1993).

En frontfigur med stor inverkan på naturmystik, ockulta grupperingar och esoteriska miljöer i Tyskland under nazistregimen och framåt var Helena Petrovna Blavatsky, som också kallades Madame Blavatsky (1831-1891). Blavatsky formulerade en egen teori om raser, och i boken *The Secret Doctrine* (eller *Den hemliga doktrinen*) (1888) utvecklade hon *teosofin*, en teori om mänsklighetens utveckling som bygger på idén om olika rotraser (se Dahl, 2006).⁴³ Enligt Blavatsky utvecklades mänskligheten i cykler av pånyttfödelse, och den högsta, överlägsna livsformen var den ariska rasens, medan underlägsna raser var dömda att dö ut. Blavatsky hade stort inflytande på ariosofin, en inriktning med kopplingar till Völkisch-rörelsen, men med än starkare kopplingar till Hitler.⁴⁴

⁴² Ekologin för Haeckel var utöver en vetenskap också en *ekologism* – någonting som genomsyrade hans politiska, etiska och filosofiska uppfattningar (Görlin, 2009).

⁴³ Rudolf Steiner, grundaren av antroposofi, var starkt präglad av Blavatskys teori om rotraser (Staudenmaier, 2014).

⁴⁴ Andra som Guido von List och Jörg Lanz von Liebenfels utvecklade och kombinerade Blavatskys idéer med Arthur de Gobineaus rasteori (se Dahl, 2006).

Ariosofin uppstod i 1890-talets Wien (Dahl, 2006) och dess grundare var Guido von List (1848–1919). Enligt ariosofin var arierna den högsta rasen. Genom sitt blod stod de närmare gudarna och naturen än vad någon annan gjorde. Att ge sig ut i naturen och uppleva den var enligt ariosofin ett sätt att få kontakt med det förflutna och med rötterna. Det var också centralt att leva sunt och naturligt, något som i sin tur länkades samman med den rena ariska rasen (ibid).

3.5 Naturmysticism och nazism

Den tyska ungdomsrörelse som kallades *Wandervögel* (ungefär flyttfåglarna)⁴⁵ har beskrivits som central vad gäller sammanförandet av idéer om ekologi, miljö och natur med nazism. Rörelsens medlemmar blandade naturmysticism, föreställningar om blod och jord, samt österländsk filosofi med ett motstånd mot modernitet och rationellt tänkande (Biehl och Staudenmaier, 2011). Rörelsens ideal var ett autentiskt liv med kopplingar till skog och mark och anhängarna var starkt emot skogsskövling och annan miljöförstörelse. Stora delar av denna populära ungdomsrörelse inkorporerades så småningom i Hitlers nationalsocialistiska parti (ibid).

En person med starka kopplingar till den tyska ungdomsrörelsen var filosofen Ludwig Klages (1856-1956). En text av honom från år 1913 *Mensch und Erde* eller *Människa och jord*, kom att bli tongivande i många år framåt. Texten handlar bland annat om hur det globala ekosystemet är på väg att förstöras och om att människors främmandeskap inför naturen orsakar stora problem. Texten beskriver också riskerna med överkonsumtion och turism, liksom problemen med utrotandet av djur- och växtarter. Filosofen var emot modernitet och samtidigt kritiskt mot upplysningens ideal. Han var också en övertygad antisemit (se t.ex. Lebovic, 2013). Klages har beskrivits som en av de personer som genom sina texter och stora inflytande banade väg för Hitler, samt för genomslaget av fascistisk ideologi mer generellt (Lebovic 2013; Biehl och Staudenmaier 2011:23).

En annan filosof som allt oftare i litteraturen beskrivs som en person med inflytande på dagens radikalnationalistiska rörelser är filosofen Martin Heidegger (1889-1976). Heidegger, som var medlem i Hitlers parti, är känd bland annat för att ha betraktat upplysningen som sin huvudfiende. Han förespråkade ”det autentiska varandet” vilket omfattade idén att människor skulle leva så autentiskt som möjligt, som fria individer. Heidegger var mycket kritisk till modern teknologi och till modernitet överlag, något han menade distraherade människan ifrån själva ”varandet” (Beiner, 2018).

⁴⁵ Rapportförfattarens översättning.

Filosofen romantiserade jordbrukssamhället och bönderna som av honom ansågs vara i kontakt med det äkta varandet. Även vissa andra grupper som ännu inte hade uppslukats av den moderna teknologin betraktades av Heidegger på detta sätt, medan stora delar av världen istället sågs som präglade av förfall och som oförmögna att producera någonting av värde (ibid). Heidegger skrev om hur judar kallblodigt höll på att ta över världen och använde sig av sin filosofiska ståndpunkt för att uttrycka antisemitism (se t.ex. Trawny, 2015). Judar, skrev han är *“uprooted from Being-in-the World”* och därmed oförmögna att autentiskt känna och vara. Vidare menade han att endast det tyska folket var kapabelt att genomföra den andliga återupplivning Europa enligt honom var i så stort behov av (Love och Meng, 2017).

Det var alltså inte ovanligt mot slutet av 1800-talet att filosofer, biologer, politiker och andra sammanvävde föreställningar om ras och territorium med naturdyrkan och en kritik mot industrialiseringen och det urbana livet, men också med en kritik mot upplysningsidealet. Under 1800-talet blev naturskydd och naturbevarande ett centralt inslag i de filosofiska och politiska rörelser som var emot industrialisering, urbanisering och modernitet runt om i världen. Både i Europa och i USA var naturskyddsintressen från slutet av 1800-talet och framåt ofta kopplat till vad som kallas *conservationism*. Det här var en rörelse som arbetade för vildmarkens bevarande, ställde natur mot civilisation och såg på vildmarken som överlägsen mänskligheten (Purdy, 2015). Naturen ansågs dessutom representera andlighet och skulle skyddas mot människans exploatering.

3.6 Blod och jord

Den här typen av naturmystik och naturdyrkan tillsammans med Völkisch-rörelsens ideologiska arv – inte minst idéerna om blod och jord som redan under lång tid spridits i Europa – var strömningar som det nazistiska styret i Tyskland tog till vara på. Under nazisternas tid vid makten sammankopplades rasideologi och rashygien med idéer om ekologiskt jordbruk, naturskydd, djurrätt och naturdyrkan. Begrepp som blod och jord (*Blut und Boden*), natur, hembygd, renrasighet och livsrum (*Lebensraum*) kom att bli centrala.

Forskare har beskrivit hur nazisterna vann sympatier och röster tack vare att de inkorporerade miljöteman i det nationalsocialistiska partiets ideologi och politiska praktik (Biehl och Staudenmaier, 2011). Hitler och flera högt uppsatta nationalsocialister som Heinrich Himmler ⁴⁶ och Rudolf Hess var vegetarianer, förespråkade alternativmedicin och tycks ha haft ett stort engagemang för naturen

⁴⁶ Himmler hade flera olika centrala politiska positioner under nazisternas styre, han var chef för SS (*SchutzStaffeln*) och hade en ledande roll i organiserandet av massmordet på judar.

och djuren (Power Bratton, 1997).⁴⁷ Under nazisternas styre infördes strikta straff för misskötsel av djur.

Hess (en av Hitlers närmaste rådgivare) som var antroposof, ansvarade för planeringen av hur tysk mark skulle användas, och propagerade för ekologiskt jordbruk. Han var också drivande vad gäller nazisternas införande av ett brett spektrum av olika naturskyddslagar som bland annat skulle skydda utdöende arter och stoppa skövlingen av skogar (Biehl och Staudenmaier, 2011). Detta kan tyckas stå i kontrast till tredje rikets snabba modernisering och teknologiska utveckling, men målet för nazisterna var att skapa en rasren och auktoritär stat byggd på en blandning av gamla traditioner och tekniska framsteg. Även centrala nazistiska ingenjörer ska ha uttryckt att de strävade efter att utveckla teknologin i harmoni med naturen (ibid).

Alla nazister under den här tiden var förstås inte intresserade av naturskydd eller ekologi, men våtmarker, skogar och ekologiskt känsliga områden skulle ofta skyddas när infrastrukturen byggdes ut, med syftet att bevara den tyska essensen, det vill säga själva kärnan eller hjärtat av vad man betraktade som tyskt (ibid). En del av nazisternas expansionspolitik motiverades genom deras betoning på vikten av utökat "livsrum". För att säkerställa den tyska nationens tillväxt skulle man ta över territorium österut där befolkningen ansågs tillhöra en lägre stående ras.

Hitlers parti NSDAP var alltså starkt influerat av Völkisch-rörelsens idéer om blod och jord (föreställningarna om att man genom blodsband har en särskild nedärvd koppling till jorden, naturen och nationen där man är född). Under Hitlers styre kom blod och jord att bli en populär slogan men också en vägledande princip för nazisterna (Zimmerman, 2006). Anhängarna av blod och jord menade att särskilt judarna var ett folk utan rötter. De ansågs vara nomader, ett vandringsfolk utan hemland helt oförmögna att skapa en relation mellan sig själva, landet och nationen. Enligt nazisterna innebar rent tyskt blod ett särskilt förhållande till den tyska jorden och medförde också särskilda rättigheter kopplade till den tyska marken och nationen (ibid).

Det var Walther Darré (1895-1953) som populariserade uttrycket blod och jord. Han var en av Nazitysklands främsta rasteoretiker och jordbruksminister mellan 1933-1942. Darré anses ha varit en av de mest inflytelserika personerna vad gäller det nationalsocialistiska partiets implementering av grön politik.⁴⁸ Bland annat var han drivande vad gäller införandet av ekologiskt jordbruk i Tyskland under den här tiden. Han förespråkade ett förlantligande av Tyskland och av Europa, något han hävdade var grundläggande för att värna tyskarnas och den vita rasens

⁴⁷ Hitler, Himmler och Hess sägs ha varit vegetarianer som uttalade sig emot djurplågeri och förespråkade homeopati som alternativmedicin (Biehl och Staudenmaier 2011).

⁴⁸ En annan nazist och ekologisk tänkare som ofta nämns i sammanhanget är Walter Schoenichen som var ledande i Tysklands rörelse för att bevara skog och mark, innan och under andra världskriget. Han skildrade själv explicit sitt förhållningssätt till naturen som kopplat till blod och jord.

hälsa och välmående (Biehl och Staudenmaier 2011). Vidare menade han att det traditionella jordbrukssamhället var det moderna, kapitalistiska och destruktiva livets motsats. Judarna eller kosmopoliterna – som stod för rotlöshet och som han kallade ogräs – ställdes emot tyskarna som påstods ha en naturlig koppling till jorden. Det urbana livet liksom nomaderna, det vill säga judarna, utmärktes av avsaknaden av band till jorden och nationen, vilket Darré betraktade som det största hotet mot nationen (se t.ex. Dahl 2006). Forskare som exempelvis Janet Biehl och Peter Staudenmaier (2011: 34) har beskrivit hur Darré var ett starkt stöd för Hitlers och Himmlers genomförande av massmordet på judar.⁴⁹

Gemensamt för många av de personer som förenade ett auktoritärt och fascistiskt förhållningssätt till människan och samhället med idéer om ett utökat ”livsrum”, inkluderat skydd av natur, djur och miljö, var föreställningen om att de lagar som styr naturen också styr det mänskliga samhället. Uppfattningen var att det fanns en naturlig ordning som avgjorde hur det mänskliga samhället skulle styras. Enligt denna ordning var den vita rasen utvald att dominera över alla andra. Judar, romer, homosexuella och personer med funktionsnedsättningar och många andra, ansågs inte bara underlägsna utan utpekades som ett hot mot den tyska nationen. Enligt nazisternas ideologi och världsbild gick hela tillvaron ut på en konstant kamp mellan den egna rasen och andra raser (se Lööw, 2016).

3.7 Renhet och ekologi

En central komponent i det nazistiska och rasideologiska tänkandet var och fortsätter att vara, idéer om renhet och rashygien. Via olika rashygieniska och miljömässiga åtgärder var nazisternas mål att konstruera en perfekt människa (Lööw 2016). Den nazistiska propagandan lyfte fram ”ariern” som ett rasmässigt ideal medan ”juden” i motsats till ariern representerade det osunda, onormala och djuriska - och skildrades som fiende till den tyska staten och folket (se t.ex. Power Bratton, 1999). Som nämns ovan ansågs alltså även andra som exempelvis homosexuella och romer ha dåliga arvsanlag. Samhället behövde skyddas ifrån dessa påstått degenererade människor.

Även kriminalitet kunde förklaras med degeneration, men också avgaser och gifter påstods leda till sämre arvsanlag (Lööw, 2016). Rasbiologin gav till synes vetenskaplig tyngd åt idén om att över- och underordningen i samhället är naturlig, vilket rättfärdigade att nazisterna vidtog en mängd brutala åtgärder för att förhindra att människor med påstått sämre arvsanlag skulle kunna få barn, inklusive utrotning (ibid). Det urbana livet förknippade nazisterna med moraliskt förfall, deka-

⁴⁹ Flera av de högt uppsatta och drivande nazisterna vad gäller ekologi, natur och miljö förlorade av olika skäl makt under nazisternas sista år (se Biehl och Staudenmaier, 2011).

dens, smuts och med judar. Landsbygden och bondesamhället å sin sida representerade det tyska, goda och rena. I den nazistiska propagandan ingick att allt osunt måste bort ur den tyska folkgemenskapen, varför judarna beskrevs som farliga baciller och skadegörare och steg för steg skildes ifrån övriga tyskar, avhumaniserades och förintades (se t.ex. Beller, 2009).

Nazisternas gröna gren förespråkade ekologiskt jordbruk, ett värnande om naturen och djuren och utökat livsrum samtidigt som de propagerade för grovt rasistiskt våld, massivt politiskt förtryck och för massmord. Nazisternas ekologiska ideologi med blod och jord som en vägledande princip användes dels som ett sätt att locka väljare och sympatisörer, dels som en komponent i berättigandet av den tyska expansionspolitiken och som motivering för Förintelsen (se Zimmerman, 2004; Biehl och Staudenmaier, 2011).

3.8 Rasideologi, djurrätt och spiritism

En person som har haft – och som fortsätter att ha – stort inflytande på samtida gröna fascister är Savitri Devi (1905-1982).⁵⁰ Hon kombinerade tron på en arisk överlägsen ras med antisemitism, hinduism och socialdarwinism samtidigt som hon propagerade för djurrätt och biocentrism, det vill säga tron på att alla delar i naturen är av lika värde.⁵¹ Devi försökte efter tredje rikets fall att formulera en ny typ av religion med grund i nazismen, och hennes läror har kommit att kallas *Esoterisk Hitlerism* (se t.ex. Teitelbaum, 2020). Hennes nyckelidéer har bäring på såväl dåtidens rasideologiska kretsar som på samtidens våldsbejakande radikalnationalism (ibid).

Devi trodde på cyklisk tid och på våld som en central och integrerad del av den cykliska tiden. När tid passerar faller den sociala ordningen samman och då ökar våld och förstörelse. Precis som skogbränder helar naturen, menade Devi att förödelse och mänsklig aggression var socialt och spirituellt renande. Våldet är således positivt eftersom det leder till önskvärd förändring (Teitelbaum, 2020:121). Vidare handlar hennes idéer om att människor ska delas in i raser och att dessa ska hållas åtskilda ifrån varandra, och om att vissa grupper är överlägsna andra. De överlägsna ariska grupperna är enligt Devi hotade och vår egen mörka tidsperiod kommer endast att få ett slut när de överlägsna raserna tar makten. Då kommer mänskligheten att gå in i vad Devi beskrev som den mystiska guldåldern (Goodrick-Clarke, 1998).

Devi förespråkade eugenik och menade att vissa människor med underlägsna arvsanlag inte borde få leva eller födas alls (Liyanage, 2020). Parallellt med detta

⁵⁰ Hennes ursprungliga namn var Maximiani Julia Portaz.

⁵¹ Devi hade studerat filosofi och doktorerat i kemi, och gav ut flera böcker under sin livstid. Särskilt boken *The Lightning and the Sun* (1958) där Hitler beskrivs som en Avatar av den hinduiska guden Vishna och *The impeachment of man* är populära i våldsbejakande radikalnationalistiska sammanhang.

var hon en ivrig djurrättsförsvarare och vegan, som ansåg att dödsstraff var lämpligt för dem som plågade djur (Goodrick-Clarke, 1998). Devi förespråkade en ”naturlig rashierarki” eller ordning (Liyanage, 2020). Hon menade att sedan införandet av demokratiska ideal, som hon bland annat skyllde på den franska revolutionen, hade den naturliga ordningen korrumpierats och banat väg för underlägsna och mindre värda individer som nu kommit att dominera världen.

Det hinduiska kastsystemet omfamnades av Devi eftersom hon menade att det var ett bra sätt att upprätthålla ett hierarkiskt system på (Devi, 1959). Under 1930-talet bosatte sig Devi i Indien där hon levde i många år och reste runt och föreläste om hinduisk identitet och om Hitler. I boken *The impeachment of man* (1959), propagerar hon för vegetarianism och för idén att naturen, djuren och människorna är av lika värde, samtidigt som hon hyllar nazismen och beskriver judar som lågt stående varelser (Devi, 1959).⁵²

3.9 Den italienska fascismen och naturen

Fascisterna i Italien förde liksom nazisterna samman teman om folket och den perfekta rasen med frågor om naturen, landskapet och territorium, även om det gjordes på ett annat sätt.⁵³ De italienska fascisterna hade en vision av hur naturen, landet, bergen och den italienska människan skulle transformeras.⁵⁴ Detta var tätt ihopkopplat med den regeneration, eller spirituella förnyelse man ville åstadkomma. Förnyelse i det här fallet handlade snarare om en återgång till ett gammalt förlorat Italien. Här handlade det inte som i nazisternas fall om att bevara och vårda naturen, utan snarare om att forma den (Armiero, 2014). Genom en förändring av såväl landskapet som människorna skulle en förnyelse ske av såväl de fysiska platserna som av folksjelen (Armiero, 2014:241). *Reclamation* eller *nyodling* var ett nyckelord hos de gröna fascisterna, genom att bemästra och omskapa skogarna, bergen och landet skulle nya, starka och perfekta italienare skapas (ibid).

Julius Evola (1898-1974) var en italiensk filosof och författare med stort inflytande över den så kallade nyfascistiska rörelsen eller efterkrigsfascismen. Evolas antisemitism och rasideologi genomsyrade hans teorier. Han avskydde kapitalismen, det urbana, moderna livet och den tekniska utvecklingen och ställde allt detta mot landsbygden, som han hyllade (Furlong, 2013). Evola tillhör vad som ibland beskrivs som den tredje positionen, eftersom han tillsammans med sina

⁵² Devi var en av de tidiga Förintelseförenekarna som 1948 propagerade för Hitler, något hon satt två år i fängelse för. Där hon ska ha bekantat sig med flera SS-officerare (Goodrick-Clarke, 1998).

⁵³ Forskare som Marco Armiero (2014) har påpekat att den litteratur som finns om grön fascism framförallt fokuserar på nazismen och att det saknas studier om den italienska gröna fascismen.

⁵⁴ Mussolini använde sig av naturen i propagandasiften och öppnade exempelvis de första nationalparkerna i Italien, dessa övergavs emellertid fort och beskrivs ha använts enbart i propagandasiften (se Armiero, 2014).

anhängare betraktades som revolutionära fascister som var emot såväl kommunism, liberalism som imperialism (ibid). Evolas traditionalism och rasideologiska tänkande tillsammans med hans romantiserande av den italienska landsbygden gör att hans namn återkommer i gröna radikalnationalistiska sammanhang.

Hittills har texten redogjort för relevanta aspekter av hur nazistister och fascistister såg på naturens mystiska relation till folket genom bland annat blod och jord och hur man använde sig av ekologi för att framföra rasideologiska argument och för att vinna sympatier och röster. I nästa kapitel beskrivs nu någonting annat, nämligen den djupekologiska filosofin och dess politiska rörelse. Vissa komponenter av djupekologin har omtolkats och blivit populära i gröna fascistiska sammanhang idag. Inte minst genom den finska ornitologen Pentti Linkola har filosofin kommit att uppmärksammas av radikalnationalister.

3.10 Djupekologin – en filosofi och politisk rörelse

Begreppet djupekologi introducerades av den norske filosofen och antifascisten Arne Naess (1912-2009) som skiljde mellan djupa och grunda ekologiska rörelser. Djupekologin är en filosofisk inriktning – en *ekosofi* – men också en politisk rörelse som utvecklades under 1970- och 1980 talen. Centralt för djupekologin är perspektivet att människan radikalt måste förändra sitt förhållningssätt till naturen (Naess, 1973).⁵⁵ För att detta ska vara möjligt menade Naess att människan måste definiera sig själv på ett nytt sätt. Hon måste se på sig själv som *en del av* naturen, inte som en enskild och isolerad individ. Det handlar om en helhetssyn (ett holistiskt perspektiv) på människan och naturen, där alla delar ingår i ett intrikat nätverk och är beroende av varandra. Djupekologerna ville ersätta ett *antropocentriskt* perspektiv⁵⁶ på naturen med ett *biocentriskt*. Biocentrism innebär en tro på att allt i naturen är av lika värde, vilket i sin tur leder till förhållningssättet att inte bara levande varelser bör skyddas, utan också det som oftast betraktas som icke-levande objekt, exempelvis stenar och floder (Naess, 1986).

Tillsammans med den amerikanske filosofen George Sessions, beskriver Naess i en artikel från år 1984, djupekologin som en politisk rörelse. De båda filosoferna lade tillsammans fram åtta principer eller en plattform för andra djupekologer att förhålla sig till och för den djupekologiska rörelsen att organiseras kring (Devall och Sessions, 1985). Den första principen handlar om att naturen har ett värde i sig själv, ett värde som är oberoende av den mänskliga världens behov och syften

⁵⁵ Miljörörelsens startpunkt tillskrivs ofta i litteraturen Rachel Carsons bok *Silent Spring* (1962), en bok som tycks ha haft stort inflytande på Naess. Boken uppmärksammar den negativa påverkan som olika kemikalier har på växt- och djurlivet, samt på människan.

⁵⁶ En antropocentrisk natursyn innebär kortfattat att värdet av naturen främst domineras av mänskliga intressen.

(ibid)⁵⁷. En annan princip handlar om att mänsklighetens population bör begränsas för att naturen ska frodas och naturens resurser inte utarmas.⁵⁸

Det är centralt att klargöra att den inspiration radikalnationalister hämtat ifrån djupekologer baseras på en fascistisk *tolkning* av djupekologin. Fascisters och nazisters respektive djupekologers förhållningssätt till människan skiljer sig på avgörande punkter (se Power Bratton, 1999). Medan fascister och nazister delar in människor i en hierarkisk ordning baserad på ras, menar djupekologerna att alla människor, naturens olika beståndsdelar samt alla djur är av lika värde. Samtidigt har detta föranlett kritik av vissa forskare som menar att djupekologernas människosyn kan vara problematisk eftersom steget till att se människan i första hand som ett problem inte är särskilt långt (se Ferry, 1995). En av socialekologernas förgrundsgestalter Murray Bookchin (1987)⁵⁹ har till exempel kritiserat djupekologin för att vara en typ av ”fascistisk malthuisianism”. Det var inte minst djupekologernas sätt att se på hur man skulle åstadkomma samhällsförändring som ifrågasatte. I likhet med den engelske ekonomen Malthus menade djupekologerna att jordens befolkning måste reduceras.⁶⁰ Naess modifierade dock detta senare i livet, och menade att det visserligen var önskvärt att minska jordens befolkning, men inte nödvändigt. Hans fokus låg nu istället på en radikal omfördelning av resurser.

3.11 Linkolas omtolkning av djupekologin

En person som inte tas upp i den akademiska litteraturen om djupekologi, men som beskriver sig själv som djupekolog (se Linkola, 2009), är den tidigare nämnda finska ornitologen Pentti Linkola (1932-2020).⁶¹

Linkola förespråkar ett totalitärt samhälle för att garantera arternas fortlevnad. Han vill, i linje med nationalsocialistisk och fascistisk ideologi, förhindra vad han beskriver som undermåliga människor att fortplanta sig. Linkola menar vidare att samhället bör styras av en autoritär stat som ser till att enbart förnybara energi-

⁵⁷ “*The well-being and flourishing of human and nonhuman life on Earth have value in themselves (...). These values are independent of the usefulness of the nonhuman world for human purposes.*” (Devall och Sessions, 1985).

⁵⁸ Den djupekologiska rörelsens företrädare har en rad olika inspirationskällor. I den skandinaviska djupekologin har till viss del inspiration hämtats ifrån filosofer som Spinoza och Heidegger, medan den amerikanska rörelsen i högre grad inspirerats av exempelvis filosofen David Henry Thoreaus böcker och den tidiga naturskyddsrörelsen (se Purdy, 2015).

⁵⁹ Socialekologin är den del av humanekologin som tillhör sociologin och tittar mycket förenklat på hur olika delar i samhället hänger ihop och inverkar på varandra.

⁶⁰ Framförallt kritiserades uttalanden av Dave Foreman, en av grundarna av *Earth First!*, en aktivistisk miljöorganisation som grundades i USA på 1980-talet.

⁶¹ Linkola uppmärksammades som nämnts i samband med en skolskjutning i Finland 2007, eftersom gärningspersonen tycks ha värnat Linkolas idéer. Få av Linkolas texter finns översatta till engelska men essäsamlingen *Can Life Prevail?* (2009) utgör ett undantag, liksom texten *Human Floods* (1989).

resurser används. Han är starkt emot modernitet och teknik, och hävdar att människor blir friskare och lyckligare utan allt detta (Linkola, 1989; Dahl, 2018). Det första steget som måste tas för att återgå till det primitiva och friska tillståndet Linkola talar om, är att skapa en stark nationalstat. Här handlar det om ett starkt Finland med ett starkt försvar mot ”främmande makter” det vill säga andra stater, men också kapitalismen (Dahl, 2018).⁶² Statens polis ska se till att de inre fienderna straffas hårt och döma människor till avrättning om de exempelvis stjälar, använder eller distribuerar droger - eller om de utnyttjar eller vanhelgar naturen (Linkola, 2009).

Linkola har tagit tillvara på nymalthusiska teorier: det var avgörande för Linkola att jordens befolkning reduceras. Därför bör exempelvis inte epidemier och andra massjukdomar bekämpas. De ses istället som naturens sätt att återställa ordningen. Naturen kommer också att se till att miljoner svälter ihjäl vilket kommer att leda till blodiga inbördeskrig. Dessa krig menar Linkola blir någonting positivt (se Dahl, 2018). Linkolas gröna fascism är sammanvävd med ett hyllande av Nazityskland. Nationalsocialisterna hade enligt honom en bra miljöpolitik eftersom det fanns starka ekologiska idéströmningar bland nazisterna. Dessutom menar Linkola att Förintelsen var till godo eftersom utrotandet av människor i en värld där det existerar för många människor är bra. Linkola (1989) frågar i en av sina texter vem som saknar alla de som dog under andra världskriget, och vem som saknar alla de människor som hade blivit till om de som dog fått leva.

Linkolas död år 2020 sammanföll med att coronapandemin svepte in över världen. Detta har föranlett att hans idéer om överbefolkning, det moderna samhällets förfall och om massjukdomar, diskuterats ihärdigt i diverse radikalnationalistiska forum under året som gått. I nästföljande del av rapporten redogörs för hur samtida gröna fascistiska strömningar kommer till uttryck samt för hur föreställningar av konspirationsteoretisk karaktär kan fungera mobiliserande.

⁶² Linkola var emot globalisering som han betraktade som uttryck för USA:s allmakt. USA menade han, representerar de värsta idealen, som tillväxt och frihet.

4 Grön radikalnationalism

Det är inte ovanligt att nationalism, rasism och en miljövårdande retorik vävs samman i dagens radikalnationalistiska politiska sammanhang. Även om många högerpopulistiska och post- eller neofascistiska partier fortsatt har en hållning som går ut på att ifrågasätta människans påverkan på klimatet, så har företrädare för en del av dessa partier under senare tid närmat sig gröna frågor. Samtidigt är dessa rörelser ofta mycket kritiska till den breda miljö- och klimatrörelsen som associeras med den politiska vänstern eller med den liberala mittfåran, som i sammanhanget betraktas som en elitistisk, globalistisk och ”politiskt korrekt” inriktning.

Ett exempel på detta är Storbritanniens högerpopulistiska politiker Nigel Farage som tidigare var ledare för Ukip (*United Kingdom Independence Party*) och som år 2019 startade partiet *Brexit Party*. I samband med detta nyanserade han sin syn på global uppvärmning och lovade att investera i miljön genom att bland annat plantera miljoner av träd och introducera nya återvinningspolicys (se Hope Not Hate, 2021). Det postfascistiska brittiska partiet *British National Party* (BNP), har tidigare förnekat människans påverkan på klimatförändringar, samtidigt som de sedan länge beskriver sig själva som Storbritanniens ”enda sanna gröna parti”. Även detta parti har dock under senare tid nyanserat sin syn på hur klimatförändringar uppstår (ibid).

Ett annat exempel är den franska politikern Marine Le Pen som leder det postfascistiska partiet Nationell Samling (*Rassemblement National*, tidigare *Front National*). Inför valet till Europaparlamentet år 2019 släppte partiet ett politiskt manifest där de bland annat lovade att göra Europa till den ”första ekologiska civilisationen” (Mazoue, 2019). Den sittande franska regeringen lade nyligen (2020) fram ett förslag om att addera skrivelser i den franska konstitutionen om att bevara den biologiska mångfalden, om naturskydd samt om att bekämpa klimatförändringar. Nationell Samling kontrade med att komma med över ett dussin andra gröna lagförslag, och gav ut en skrift med frågor om ekologi. Le Pen uttryckte i samband med detta att ”Ekologi rör vid det essentiella, vid glädjen av att vara fransk och välmående på sitt territorium, välmående i sin miljö, och välmående bland sina egna” (Archyde, 2021).⁶³ Nationell Samling kopplar ihop ekologi med hälsa och ”lokalism” (se Nationell Samling, 2021). Det lokala och lokal identitet är helt centralt samtidigt som partiet förhåller sig kritiskt till globalisering och till globala samarbeten.

Partiets sätt att ta sig an miljöfrågor och naturskydd är sammanvävt med deras övriga politiska mål, att förstärka gränserna och att begränsa immigrationen, framförallt av muslimer. I samband med valet till Europaparlamentet uttryckte Le Pen

⁶³ Rapportförfattarens översättning från engelska.

att nomader – eller personer utan hemland – struntar i miljön (Mazoue, 2019). Även i andra sammanhang har hon beskrivit fransmän som ”rotade” till skillnad ifrån grupper som inte betraktas höra hemma på fransk mark (se Smith, 2018). Det här sättet att uttrycka sig om immigranter som rotlösa, har tydliga paralleller till en fascistisk retorik kring judar som rotlösa och som ett hot mot nationen. Det hänger samman med synen på en nedärvd koppling mellan territorium (jord) och ras (blod). Även bland franska ultranationalister har dessa föreställningar en mycket lång tradition (Sedgwick, 2019).

Gemensamt för de partier som hittills redogjorts för – och för alla de politiker och rörelser som är inspirerade av grön fascism – är att de utmål massimmigrationen och det politiska system som möjliggör det som det största hotet mot nationen, men också att de beskyller immigranter för miljöförstörelse och överbefolkning. Likaledes är idéer om att skydda den egna naturen, skogen, vildmarken och miljön centrala och vävs in i en protektionistisk och anti-globalistisk politik.

Även kända neofascister i USA som Richard Spencer, personen som populariserade uttrycket *alt-right* (alternativhögern), har uppvisat en form av miljöengagemang invävt i rasideologiska argument. År 2017 samlades hundratals våldsbejakande radikalnationalister tillhörandes olika falanger under parollen ”förena högern” i Charlottesville, Virginia för att protestera mot beslutet att riva en staty av sydstasgeneralen Robert E. Lee. Inför det skrev Spencer ett manifest (*The Charlottesville Statement*). Spencers manifest består av 20 olika punkter. Den första punkten handlar om ”ras” och den andra om ”judar”. Enligt Spencer utgör särskilt svarta och judar ett hot mot det amerikanska samhället (se Sedgwick, 2019). Punkt nummer sex i Spencers manifest handlar om ”Europa” och där ger han uttryck för föreställningar om blod och jord och om hotet mot den vita rasen. Europa, skriver han ”(…) är vårt gemensamma hem och våra förfäders ”ben och blod” ligger i dess jord.”⁶⁴

I manifestet beskriver Spencer sina egna och alternativhögerns idéer om att såväl USA som Europa ska bestå av så kallade etnostater, det vill säga stater som var och en tydligt definieras av ras och är rasmässigt och etniskt homogena. USA menar han, bör vara ett samhälle för vita – utan icke-européer, icke-vita, svarta och judar (Spencer, 2017). Rasmässigt homogena stater, menar Spencer, är det enda sättet för samhällen att utvecklas och blomstra. Multikulturella stater är å andra sidan illegitima och dömda att misslyckas. Punkt nummer 8 ägnar Spencer åt ”den mänskliga naturen” medan nummer 17 handlar om ”den naturliga världen”. Här beskriver Spencer vikten av att förvalta naturen och att ”vi har möjlighet att bli naturens förvaltare eller förstörare”⁶⁵ Vidare deklarerar Spencer under den här

⁶⁴ Rapportförfattarens översättning från engelska.

⁶⁵ Rapportförfattarens översättning från engelska.

punkten att europeiska länder bör investera i nationalparker, bevara den vilda naturen och investera i hållbart jordbruk (ibid).

Under upploppen i Charlottesville skanderade radikalnationalister ”blod och jord” och ”du ska inte ersätta oss” samt ”judar ska inte ersätta oss”. Detta tydliggör hur idéerna om blod och jord har nära koppling till konspirationsteorierna om det Stora Folkutbytet, också kallad ersättningsteorin. Enligt ersättningsteorin håller den vita rasen på att utplånas och ersättas av judar, muslimer, immigranter eller icke-vita. Samtidigt innebär föreställningarna om människors nedärvda förbindelser till en viss plats att bara de personer som kan anses ha medfödda blodsband till jorden på en viss plats har rätt att existera på just den platsen. Ersättningsteorin existerar i flera olika konspirationsteoretiska varianter och har omfamnats av ett antal högerpopulistiska politiker som exempelvis Ungerns Victor Orbán (se t.ex. Pintilescu och Kustán Magyar, 2020) samtidigt som dessa teorier har utgjort del av det ideologiska motivet bakom flera radikalnationalistiska terrordåd. Några av dessa kommer att beskrivas nedan.

4.1 Konspirationstänkande och grön fascism som motiv bakom terrordåd

År 2019 mördade Brenton Tarrant 51 personer och skadade ett stort antal andra när han sköt mot två moskéer i Christchurch, Nya Zeeland. Bara några månader senare mördade Patrick Crusius tjugotvå personer – även han skadade ett stort antal andra – på en stormarknad i El Paso i Texas, USA. Tarrant respektive Crusius efterlämnade manifest där resonemang om miljö, klimat och det hot de anser att konsumtionssamhället och storföretag utgör, vävs samman med idéer om blod och jord, liksom med konspiratoriska föreställningar om dels ett pågående folkmord på vita⁶⁶ och dels om det Stora Folkutbytet.⁶⁷ Detta är två teorier som i våldsbejakande radikalnationalistiska sammanhang ofta länkas samman, och som överlappar varandra på olika sätt.

Idéhistorikern Stéphane Bruchfeld (2019) beskriver hur dagens idéer om befolkningsutbytet och farhågorna om den vita rasens undergång kan jämföras med de idéer som propagerades för under 1930- och 40- talens Nazityskland då judar påstods vara ansvariga för den vita rasens påstådda fall. I många av dagens populära konspirationsteorier anges judar ligga bakom internationell migration av muslimer och icke-vita till europeiska länder, medan muslimer ofta anklagas för

⁶⁶ Teorin om att det pågår ett systematiskt folkmord på vita populariserades i våldsbejakande radikalnationalistiska miljöer i USA på 1970- och 1980-talen och spreds sedan till radikalnationalistiska grupperingar i andra delar av världen, inklusive till Sverige.

⁶⁷ Båda gärningspersoner lade upp sina manifest på den digitala plattformen 8chan.

att ockupera västerländska samhällen rent fysiskt, inte minst genom att föda många barn.⁶⁸

Teorin om att den vita rasen håller på att utplånas och ersättas av icke-vita människor har alltså en lång historia. Renaud Camus skrev år 2011 den tongivande boken *Le Grand Remplacement (Det Stora Utbytet)*⁶⁹ i vilken han skildrar hur vita kristna européer håller på att bytas ut av icke-européer – särskilt av muslimer – till följd av ”massinvandring” (se också Pollack Sarnecki 2021a, kommande). Han inspirerades i sin tur av bland andra Jean Raspail som i sin bok *The Camp of the Saints* från år 1973 beskrev hur ”massimmigration” förgör den västerländska civilisationen (ibid). Dessa idéer kan också härledas till den brittiske politikern Enoch Powells berömda tal från år 1968, om de ”floder av blod” som han påstod hotade England till följd av massinvandringen.

Föreställningarna om att muslimer demografiskt tar över Europa ingår också i Eurabiamyten vars välkända anhängare är Gisele Littman (som också går under pseudonymen Bat Ye’or) och som publicerat ett antal böcker på temat.⁷⁰ Dessa handlar om att Europa kommer att islamiseras och förslavas på grund av muslimsk massinvandring och så småningom bli ett kalifat med sharialagar. Det kommer att leda till att den västerländska demokratin och civilisationen går under (se Littman, 2005; Saunders, 2012). Bruce Bawer (2006) är en annan skribent som bidragit till de här konspirationsteorierna. Även han har publicerat en bok om hur Europa låtit de ”muslimska massorna” svämma över Europa och explodera som en ”demografisk bomb”.

Brenton Tarrant, som beskriver sig själv som ekofascist, uttrycker i sitt manifest att hans motiv till dådet är att muslimer, icke-vita och immigranter invaderar och ockuperar Europa, vilket hotar européernas framtid. Även ”icke-europeiska” barn beskriver han som ett hot. Vidare deklarerar han att den vita rasen inte kan överleva utan en beboglig planet varför planeten måste räddas ifrån såväl miljöförstöring som ifrån en befolkningsexplosion. Han skyller allt detta på immigranter, i synnerhet på muslimer men också på judar som han förefaller mena ligger bakom det moderna, kapitalistiska samhället. Tarrant skriver följande i sitt manifest: ”(...) Döda de som invaderar, ta död på överbefolkningen och rädda miljön genom att göra det.” Vidare skriver han att ”Grön nationalism är den enda nationalismen” och att urbanisering och industrialisering, växande städer och minskad skogsyta leder till att människor blir allt mer alienerade ifrån naturen (Tarrant, 2019).

Patrick Crusius, som ville döda så många latinamerikaner som möjligt, skildrar i sitt manifest att han inspirerats av Tarrants mord på muslimer. Han delar Tarrants

⁶⁸ Den här påstådda planen går också under namnet Coudenhove-Kalergi-Planen.

⁶⁹ Tarrants text heter just *The Great Replacement*, eller Det Stora Utbytet.

⁷⁰ Littmans böcker *Eurabia: The Euro-Arab Axis* (2005) och *Europe, Globalisation and the Coming of the Universal Caliphate* (2011) utgår bägge ifrån dessa föreställningar.

världsbild i många avseenden, inklusive föreställningen att icke-vita personer, immigranter och – i Crusius fall – inte minst ”rasblandning” utgör det största hotet mot miljön och den vita rasen (Crusius, 2019). Crusius kallar sitt manifest som inte är lika långt och utförligt som Tarrants för *Den obekväma sanningen* vilket också är titeln på den amerikanska politikern Al Gores dokumentärfilm om global uppvärmning och dess konsekvenser från 2006.

Crusius anklagar i sitt manifest storföretag för att förstöra miljön genom att skamlöst utarma den och han anklagar konsumtionssamhället för att förgifta vatten genom plast och elektronik. Samtidigt beskriver han hur det ”urbana myllret” förstör tunnland av mark i onödan (Crusius, 2019). Han avslutar den första delen av sitt manifest med att skriva att ” (...) om vi kan göra oss av med tillräckligt många människor, så kan vårt sätt att leva bli mer hållbart” (ibid). Crusius beskriver vidare att latinamerikaner kommer att ta över Texas och anpassa politiken efter sina behov och därmed förstöra landet, samtidigt som miljön blir sämre och sämre för varje år. Med versaler skriver han: ”ATT INTE GÖRA NÅGOT ÄR ETT VAL” (ibid).

Såväl Tarrant som Crusius ser det moderna, urbana och industriella samhället som en attack mot den vita rasen och ger en bild av judar, immigranter och muslimer som parasiter och ockupanter. De här grupperna förorenar och förgiftar planeten genom att existera på en plats, de västliga länderna, där de enligt fascistisk ideologi inte hör hemma. Gärningspersonerna förefaller betrakta sina terroråd som om de tjänade ett högre syfte, nämligen att försvara det egna territoriet och den vita rasens påstådda mytiska kopplingar till den europeiska jorden. Såväl Tarrant som Crusius tycks mena att lösningen på ekonomiska, politiska och sociala problem – inklusive på klimatkrisen – är att göra sig av med alla de människor som påstås belasta planeten och utgöra ett hot mot den vita rasens framtida överlevnad och existens.

Inspirerade av accelerationistim i en våldsbejakande radikalnationalistisk tappning som kommer att beskrivas närmare nedan, hoppades dessutom Tarrant, enligt vad som går att läsa i hans manifest, att han genom att skjuta muslimer skulle kunna påskynda en kollaps av samhället. Förhoppningen var att muslimer skulle hämnas och att ett raskrig skulle bryta ut. På det sättet skulle det nuvarande samhället raseras och ett renat idealsamhälle kunna ta form (Tarrant, 2019). Även Crusius beskriver i sitt manifest att en samhällskollaps är nödvändig för att (vita) amerikaner ska förstå sina felaktiga beteenden, och att hans massskjutning bara är början på kampen om USA.

Idén om att vita är hotade av icke-vita är således, som nämns ovan, inte ny. Det är emellertid tydligt att våldspotentialen i föreställningarna om ett befolkningsutbyte och ett folkmord på vita är betydande. Flera attentat och terroråd har ägt rum som på ett eller annat sätt har motiverats med självförsvar mot detta påstådda hot (se t.ex. Bruchfeld, 2019).

4.2 ”Mänskligheten är överskattad”

Ett tidigare terrordåd som också har kopplats samman med fascismens gröna gren är en skolskjutning i Finland. År 2007 mördade Pekka-Erik Auvinen åtta personer på en skola där han själv var elev. Innan skjutningen lade Auvinen upp flera videos på YouTube, där han bland annat formulerade sin vrede inför människans negativa påverkan på planeten. I en av dessa videos hyllade Auvinen den självutnämnde djupekologen Linkola som menade att jordens population måste begränsas för att rädda planeten (Linkola, 1989). I ett manifest som Auvinen publicerade på nätet i samband med dådet, skrev han bland annat:

Människor är bara en species bland andra djur och världen existerar inte enbart för människor. Döden och dödandet är ingen tragedi, sådant händer hela tiden i naturen bland alla raser. Alla människoliv är inte värda att leva eller bli räddade. Bara de starka (intelligenta, självmedvetna, med stark mentalitet) individer bör leva medan de svaga (dumma, efterblivna, med svag mentalitet) bör dö.

Vidare formulerade han i texten att detta var hans krig, hans idé och hans plan, och att ingen skulle skylla på hans föräldrar eller på de böcker han läst, på de spel han spelat, eller på de filmer eller den musik han lyssnat på:

Detta är mitt krig: en mans krig mot mänskligheten, regeringar och svaga massor! Ingen nåd åt jordklotets förorening. MÄNSKLIGHETEN ÄR ÖVERSKATTAD! Det är dags få tillbaka DET NATURLIGA UTVALET & DE MEST LÄMPLIGAS ÖVERLEVANDE! (Auvinen, 2007).⁷¹

Citatet av Auvinen illustrerar – i linje med Linkolas texter – en central tanke inom grön fascistisk ideologi: idén om att inte alla människor förtjänar att leva. Motiveringen är att de är degenererade. Smutsiga regeringar och svaga massor måste enligt Linkola, Auvinen och andra anhängare av grön fascism, krossas.

4.3 Miljökamp bland våldsbejakande radikalnationalister i en svensk kontext

Föreställningar om det autentiska, det rena och om ursprunglighet har en lång historia och tradition inom radikalnationalistiska grupperingar. I Sverige har våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar länge förespråkade en miljökamp. I det politiska programmet *Vår Väg. Ny Politik för en ny tid* (2017) fastslår exempelvis Nordiska motståndsrörelsen (NMR), Sveriges och troligen Nordens

⁷¹ Hela manifestet publicerades översatt till Svenska av Expressen den 8 november, 2007. Därifrån har översättningen hämtats, men manifestet finns att hitta på flera olika digitala plattformar. Punkter och versaler i början av meningar har lagts till.

största nationalsocialistiska organisation, i sjätte punkten att de är det enda politiska alternativ i Norden som verkligen på allvar värnar naturen.⁷² De beskriver vidare att nationalsocialismen är den enda sanna gröna ideologin och världsåskådningen. Utifrån vad organisationens ideologer själva skildrar, är en central utgångspunkt för deras miljökamp i linje med radikalnationalistisk ideologi överlag, uppfattningen att ett avsevärt globalt hot mot de vita och nordiska människornas överlevnad existerar (se t.ex., Nordfront, 2014; Nordfront, 2021). Enligt den här föreställningen pågår som tidigare nämnts ett folkmord på vita vilket mångkultur, muslimer och den så kallade ”judiska makten” ligger bakom.⁷³ Vita människors framtid måste således säkras och planeten räddas för framtida vita generationer.⁷⁴ Så här står det i inledningen av NMR:s politiska program (2017:6):

Det är ett obestridligt faktum att det är den liberala demokratin som gett oss oändliga krig och flyktingströmmar, miljöförstöring och rovdrift, utsugning av resurser och människor, mångkultur och massinvandring. Dessutom har den banat vägen för en liten finanselit som styr världen och håller folken och nationerna som slavar.

I en text som publicerats på en av rörelsens mest centrala digitala plattformar Nordfront (2021) framställs överbefolkning som det största miljöproblemet. Textförfattaren menar att genom att föda många barn hotar andra raser och etniciteter att konkurrera ut den vita gruppen. Detta, tycks skribenten mena, är något judar eller ”globalister” har som mål:

Globalisterna (läs: den vita och judiska eliten) som i mångt och mycket hatar den vita människan straffar vita när de tar in överskottsbefolkningarna i Europa.

Det Stora Folkutbytet utgör enligt textförfattaren det verkliga hotet mot de vitas existens, liksom den judiska makten eller ”rovkapitalisterna”, men också de politiska partier som möjliggör att den vita gruppen kan konkurreras ut. Författaren

⁷² Nordiska motståndsrörelsen har grenar i Norge, Danmark, Finland. Organisationen är mycket hierarkisk och uppdelad i geografiska delar eller nästen, som i sin tur består av vad NMR kallar kampgrupper. NMR har satsat på en parlamentarisk gren och ställde upp i valen till riksdag, kommun och landsting 2018. De har flera internationella samarbeten, bland annat med den våldsbejakande radikalnationalistiska organisationen den Ryska imperiska rörelsen. NMR splittrades år 2019 och utbrytargruppen Nordisk Styrka startades. I Sverige finns vidare en rad andra radikalnationalistiska grupperingar, ofta mindre hierarkiska än NMR. Som nämnts i tidigare fotnot utgör dessa grupperingar tillsammans den så kallade nationella rörelsen i Sverige, en del av dessa är uttalat våldsbejakande och andra inte.

⁷³ I nationalsocialistiska kretsar används akronymen ZOG som står för *Zionist Occupational Government* (eller Sionistisk Ockupationsregering) för att benämna den styrande makten som i sin tur kontrolleras av en judisk konspiration som påstås styra hela världen, inklusive alla medier och centrala samhällsinstitutioner. Allt oftare används sionism och sionister på liknande sätt.

⁷⁴ En mycket spridd slogan i radikalnationalistiska kretsar, myntad av den amerikanske radikalnationalisten David Lane på 1980-talet, som hänger ihop med konspirationsteorin om ett pågående folkmord på vita, är de så kallade 14 orden: ”Vi måste säkra existensen för vårt folk och en framtid för våra vita barn” (*We must secure the existence of our race, and a future for White children*).

menar att Miljöpartiet är hycklare eftersom de ”alltid velat fylla på med invandring och därmed satt miljön i andra hand”. Personen ifråga skriver att:

Det är också ett problem jag alltid har haft med Miljöpartiet, att de är demokratiska parlamentariker. Att de tycker det är acceptabelt att kompromissa med hejdlösa rovkapitalister när de istället borde begränsa rovkapitalisternas handlande med alla medel som står till buds, inklusive våld.

De tankesätt som redogörs för ovan ligger i linje med hur de ekofascister som tidigare beskrivits motiverar sina vålds- och terrordåd. NMR och andra våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar ingår i transnationella rörelser och samarbeten, och det är tydligt att NMR:s förhållningssätt till miljön, naturen och ekologin påminner om hur andra radikalnationalistiska rörelser i Europa idag förhåller sig till dessa frågor, vilket exemplifieras i ett tidigare kapitel.

4.3.1 Det sunda och det osunda

En av Nordiska Motståndsrörelsens ideologer skriver på Nordfront (2014) att nationalsocialism handlar om att samhället och människan lever i samklang med naturen. Detta menar textförfattaren är:

(...) en reaktion mot moraliskt förfall så som rasblandning, konsumtionshets, sexuella perversioner och drogmissbruk sprungna ur de döda betongstäderna vilka är totalt avskilda från naturen och de sunda värderingar som en gång stod vårt folk nära.

Den här dekadensen bryter enligt författaren mot naturens eviga lagar, och naturen kommer att bestraffa oss för våra gärningar om inget annat görs för att återställa allt till ”... det sunda och normala, till det naturliga” (ibid).

I NMR:s politiska program – i inledningen under den sjätte punkten som handlar om natur, djur och miljön – beskrivs att systemet och de styrande idag förnekar naturen eller anser att människan står över den. Mångkultur och kapitalets rovdrift på naturens resurser utgör brott mot den naturliga ordningen (NMR, 2017). En av punkterna i programmet rör djur och djurrätt. Bland annat vill man förbjuda kosher- och halal-slakt och säkerställa att barn i tidig ålder får respekt och förståelse för naturen så att de intar en holistisk hållning till naturen. Barn ska växa upp till vårdare av naturen, inte till parasiter.

Programmet fokuserar också på vikten att värna allemansrätten och en av punkterna heter ”naturligt leverne”. Här beskrivs att urbana miljöer är osunda som boendemiljöer eftersom de ”degenererar och alienerar” människor från naturen och från andra människor och därmed försvagar folkgemenskapen. NMR uppmanar också nordbor att bo så att de har fri tillgång till naturen och möjlighet till egen odling och därmed självförsörjning i händelse av kris (se NMR, 2017).

NMR redogör också under den sjätte punkten för att massinvandring, mångkultur och tvångsintegration måste krossas och beskriver att politik ska föras med utgångspunkt i naturlagarna. Här uttrycks vidare att de ser allvarligt på ”invasioner av främmande arter” och att de lovar att ta krafttag mot de främmande arter som på ett onaturligt sätt har etablerat sig i den nordiska naturen, inklusive att bekämpa mångkultur. Inga verkligt gröna partier kan enligt NMR ställa sig bakom mångkultur, eftersom detta är en ”folkmordsideologi” (NMR, 2017).

4.3.2 En nedtonad ekofascism?

I ekofascistiska sammanhang uttrycks ibland idéer om etnopluralism och etnonationalism. Etnonationalismen utgår ifrån idén om att etnicitet eller ras är den form av samhörighet som utgör grunden för nationen medan etnopluralismen hävdar alla gruppers egenart och rätt till oberoende. Etniska grupper ska enligt det senare perspektivet separeras och leva åtskilda. Detta är centrala idéer för identitära och postfascistiska rörelser som exempelvis den nya franska högern. Det är även en retorik som vissa neofascistiska rörelser använder sig av som exempelvis alternativhögerens Richard Spencer. Också Nordiska Motståndsrörelsen har anammat resonemang om etnopluralism, bland annat när de skriver om frågor kopplade till naturen och miljön.

På Nordfront (2015) uttrycker exempelvis en av skribenterna att det är varje nationalsocialists skyldighet att eftersträva att bevara den biologiska mångfalden som naturen har gett oss, och att detta ska gälla för såväl människor som för djur- och växtliv. Djur och människor måste fortsätta utvecklas i sina ”naturliga habitat” (ibid). Samtidigt anser skribenten (se Nordfront, 2015) att dagens gröna politiker är hycklare eftersom de:

(...) i ena ändetaget förespråkar åtgärder för att bevara och särskilja olika djurarter och i nästa ändetag förespråkar mångkultur/massinvandring/ rasblandning för människor.

Textförfattaren menar att olika grupper bör leva åtskilda från varandra i de miljöer där de naturligt anses höra hemma. Enligt etnopluralismen är ingen ras eller grupp mer värd än någon annan – men de bör inte blandas.

NMR:s politik och praktik genomsyras dock av nationalsocialistiska och rasideologiska föreställningar om en tydlig rashierarki, där vita människor anses vara överlägsna alla andra. Samtidigt förefaller vissa delar av organisationen sträva efter att putsa bort tydligt våldsamma och nazistiska inslag. Exempelvis genomsyras en del av NMR:s och andra radikalnationalistiska grupperingars kulturproduktion av en ”mjukare framtoning” (se Askanius, 2021). Bland annat finns en mängd podcaster där personer tillhörande olika radikalnationalistiska grupperingar tar upp vardagliga teman. Några produceras av kvinnor som diskuterar teman som exempelvis familjeliv, odling, allemansrätten och skolpolitik. Detta förefaller dels handla om att inge en mer familjär känsla, dels om en strävan efter att nå en bredare publik. Möjligen kan retoriken om biologisk mångfald och etnopluralism ses som

ett led i försök att nå en bredare publik och närma sig nya anhängare. Det skulle i så fall gå i linje med hur andra radikalnationalistiska grupperingar under en längre tid arbetat för att inta en mindre tydligt nazistisk och våldsam position (se Wodak, 2013; Askanius, 2021).⁷⁵

4.3.3 Nordiska motståndsrörelsens sopaktioner

Som en del i praktiserandet av NMR:s gröna politik har organisationen i flera kommuner runt om i Sverige ägnat sig åt så kallade sopaktioner. Dessa aktioner innebär enligt dem själva att aktivister samlar ihop skräp i skogen, i bostadsområden och på gator och torg för att sedan stjälpas av skräpet hos "rasförrädare".⁷⁶ På en av Nordiska en motståndsrörelsens digitala plattformar⁷⁷ (2019) går följande att läsa:

Det hopsamlade skräpet dumpades sedan av hos olika folkförrädare och instanser för dessa med följande text bifogad: Nordiska motståndsrörelsen håller DIG högst ansvarig för den politik som förs i vår kommun och i vårt land. Vi har rensat upp skräp i naturen häromkring och det är inte mer än rätt att du får ta ansvar för det. Du bidrar till att hela vårt land fylls med avskräde, vi fyller symboliskt din tomt med avskräde. Skit ska skit ha! / Nordiska motståndsrörelsen.

Den här typen av sopaktioner har genomförts då och då under de senaste åren. Bland annat har personer med judisk bakgrund fått skräp dumpat vid sina hem, och skräp har även avlämnats hos kommunpolitiker. NMR har i vissa fall lagt upp bilder på detta på sina olika digitala plattformar.⁷⁸

Aktionerna illustrerar hur NMR försöker visa att de tar ansvar när staten och kommunerna inte gör det. Så här skriver NMR (2019) om en sopaktion mot en kommun:

Som nationalsocialister värnar vi naturen i första hand, och kamraterna bestämde sig därför att städa upp i skogen, då ingen annan verkade bry sig.

De beskriver vidare att kommunen är handlingsförlamad och att polisen inte heller agerat. Dessa aktioner och annan liknande verksamhet är ofta del av våldsbejakande organisationers legitimitetsskapande (se Pollack Sarnecki, 2016). Samtidigt illustrerar aktionerna hur NMR med hjälp av sitt våldskapital använder sig av miljöfrågor med syftet att hota och skrämma människor de inte anser hör hemma i Sverige eller som de menar bär ansvaret för det system de vill omstörta.

⁷⁵ Detta är ingenting nytt, nazistiska grupperingar och partier har genom historien i olika tider ompaketerat sina budskap och marknadsfört sig själva som mer folkliga och mindre våldsamma för att accepteras i breda befolkningslager.

⁷⁶ Som synonym till rasförrädare används också i sammanhanget numera ofta folkförrädare.

⁷⁷ Plattformen är Nordiska motståndsrörelsen.se.

⁷⁸ Se exempelvis <https://motstandsrörelsen.se/2020/09/19/sopaktion-mot-kommunen-i-norrälje/>.

4.3.4 Förberedelser inför samhällskollapsen

Våldsbejakande radikalnationalister i Sverige har sedan lång tid tillbaka ägnat sig åt att skaffa kunskap och åt att förbereda sig inför en kommande samhällskollaps – så kallad prepping.⁷⁹ Detta är en kollaps dessa rörelser ser som helt nödvändig för att möjliggöra förändring. En del av dessa grupperingar förespråkar dessutom ett aktivt påskyndande av denna kollaps via grova våldsdåd, någonting som kommer att beskrivas mer ingående längre ned.

En högt uppsatt person inom den nazistiska grupperingen Nordisk Styrka, berättar följande i ett podcastavsnitt av Radio Polaris (2020) om hur man kan förbereda sig för kris i allmänhet, och om coronapandemin i synnerhet.

Jag är ganska mycket av en så kallad ekofascist om man nu kan använda det ordet. Så när den här coronapandemin då får fabrikena runt om i världen att stanna och när smogen lättar och människomyllret sitter och gömmer sig i sina hus och djur och växtliv får tillfälle att komma tillbaka, då får jag ett litet leende över läpparna i alla fall. Men om nu naturen slår tillbaka så gör den än så länge det ganska svagt tror jag, och vi är snart åtta miljarder människor på den här planeten om jag har uppfattat det rätt och vi genomlider fortfarande en befolknings-explosion och det här viruset ser inte ut att göra så mycket åt det så ja men å andra sidan då tror jag att vi närmar oss en punkt där civilisationen som vi känner den går under och när det sker kommer givetvis manfallet att bli betydligt värre.

Av citatet framgår att personen menar att även om coronapandemin är naturens hämnd på människan, så är den ineffektiv eftersom den inte dödar tillräckligt många människor. Vidare får vi veta att vi har en befolkningsexplosion som pandemin inte kan göra någonting åt, samtidigt som en betydligt värre kris väntar runt hörnet. Troligen åsyftas den samhällskollaps nationalsocialister åstundar. Helt centralt i de här miljöerna som förberedelse inför pågående och kommande kriser är ett fokus på natur, friluftsliv, träning och prepping.

Nordiska motståndsrörelsen har exempelvis organiserat kurser om hur man klarar sig i skog och mark. Även närodlat och ekologisk kost förespråkas ofta i de här miljöerna, vilket bland annat hänger ihop med idéer om renhet och hälsa, men också med tankar om suveränitet, självförsörjning och om att bygga parallella samhällsstrukturer. Detta har i sin tur att göra med idéer om protektionism och anti-globalism. Frihet ifrån det globala (judiska) systemet och att inte behöva vara beroende av det system man vill krossa, ingår som en central aspekt av idealen i de här miljöerna. Att vara stark och frisk och kunna leva på lite mat och vatten och därmed vara förmögen att leva utan modernitetens alla bekvämligheter ses också som ett ideal – framförallt som ett manligt sådant – och som ett viktigt led i kampen för den vita rasens överlevnad (Radio Polaris, 2020). Att ha en aktiv livsstil innebär också att man är engagerad i kampen, vilket ofta i det här sammanhanget

⁷⁹ Så kallade preppers har en lång tradition inom de radikalnationalistiska rörelserna, men finns på hela den ideologiska skalan.

kontrasteras mot den så kallade skrivbordskrigaren, det vill säga den person som sitter framför sin dator och skriver utan att i praktiken *agera* för samhällsförändring (ibid).

5 Mordbrand med ekofascistiskt motiv

I oktober år 2019 begav sig två unga män, som båda kommer ifrån välbärgade hem, till Blekingetrakten för att campa. De tältade under några dagar i ett naturreservat i Sölvesborgsområdet – och tände där eld på delar av en minkfarm. Gärningsmännen, som vid tiden för rättegången var arton respektive nitton år gamla berättade under rättegången i januari år 2021, att deras syfte med resan till Sölvesborgsområdet var att befria minkar men eftersom minkfarmen var nedlagd bestämde de sig istället för att sabotera så mycket som möjligt, och anlade därför en brand. Advokaten till den yngre mannen framhöll återkommande under rättegången att klienten var driven av ett djurrätts- och naturvårdande perspektiv, vilket han själv också berättade om under huvudförhandlingen.

Av förundersökningen framkommer att de två männen diskuterat flera möjliga mål för attentat. Bland annat pratar de i en chatt som finns dokumenterad i förundersökningsprotokollet om att spränga en abortklinik som de kartlagt på Södermalm i Stockholm. Vid ett senare tillfälle – efter att de bränt ned minkfarmen – diskuterar männen i en annan chattkonversation ett mord på en domare som de ansåg hade dömt en icke-vit man alltför lindrigt i ett sexualbrottsmål. Även mord på gärningspersonen i det målet diskuterades. ”Tur att måltavlorna man skjuter på är svarta” skrev den äldsta av de två männen i konversationen, och vidare att ”tills samhället skipar rättvisa är det upp till medborgarna att göra det” (se förundersökningsprotokoll, 2020). Under den konversationen diskuteras också vilket vapen som skulle vara bäst att använda för att ha ihjäl någon. Den yngre gärningspersonen berättar vidare att han är på väg att försöka skaffa vapenlicens för ett halvautomatiskt vapen (ibid). Åklagaren berörde under rättegången männens intressen för såväl vapen som explosiva ämnen. Under tiden för förhandlingen i Sverige var den yngre mannen misstänkt för allvarlig brottslighet i ett annat europeiskt land, bland annat för brott mot landets terrorlagstiftning (se Nordqvist, 2021).

Bilder och chattkonversationer som polisen hittat i gärningspersonernas datorer och mobiler utgjorde en viktig del av åklagarens bevisning vad gäller själva brottsföreliselsen, men användes också för att illustrera den ideologiska kontext brottet begåtts i. På bilder som finns i förundersökningsmaterialet har den äldre gärningspersonen på sig en tröja med texten *Alternativ för Sverige*, namnet på ett radikalnationalistiskt politiskt parti. På frågan om varför han hade den tröjan på sig, svarar han att han känner till partiets strikta invandringspolitik och att partiet vill ha återvandring, samt att han har på sig tröjan för att han stödjer partiets budskap om att Sverige bör lämna EU (förundersökningsprotokoll, 2020:95). På en annan bild har den yngre gärningspersonen en SS-uniform och på ytterligare en

annan bild har han en annan tysk militäruniform från andra världskriget (förundersökningsprotokoll, 2020:70-78).

Den äldre gärningspersonen uppger i ett förhör om bilderna att den yngre vännen haft som tradition på nyårsafton att klä ut sig så här. På frågan om han känner till vad SS är kända för säger han bland annat att det ”ryktas om att de höll på med koncentrationsläger”. Han berättar också apropå detta att han är militärt intresserad (ibid). Han har själv tagit bilderna på vännen i uniform och återger i förhöret att det är ”på skämt”. På andra bilder poserar de två männen maskerade och med låtsasvapen. Under huvudförhandlingen berättade de två kompisarna att de ”på fyllan” brukade larva sig och att det alltid var efter några öl de tog på sig uniformer eller masker och poserade med låtsasvapen.

Männen beskrevs av sina advokater genomgående som två politiskt sökande ungdomar, som under tiden för brottet varit omogna men som nu mognat. På nätet hade de enligt sina advokater haft kontakt med såväl nationalsocialister som kommunister, och ägnat sig åt sådant som är ”svårt för vuxenvärlden att förstå”. Männens kopplingar till fascistiska grupperingar i USA, som kommer att beskrivas nedan, skulle enligt advokaterna betraktas som del av en politisk resa, men också som ett tidsfördriv. Advokaterna återkom ofta under rättegången till att de två åtalade hade utvecklat en humoristisk, ironisk och ”burlesk” jargong med varandra. Det rasistiska innehållet i deras bilder och chattar om exempelvis svarta och judar, skulle enligt dem tolkas som del av en larvig och omogen jargong. De förhör som återges i förundersökningsmaterialet med den äldre gärningspersonen genomsyras av att han beskriver sin egen och vännens samtal med varandra som satir eller på skämt. Han berättade också under rättegången att han alltid varit intresserad av det som är tabu, och beskrev de rasistiska skämten som chockhumor.

5.1 Den bredare ideologiska kontexten

För att visa på det ideologiska motivet bakom brottet, återkom åklagaren ofta under rättegången till den relation gärningspersonerna hade till två ekofascistiska grupperingar i USA. Dessa grupper, *The Base* och *The Green Brigade*, är två grupperingar med delvis överlappande medlemskap. Framförallt den yngre gärningspersonen var medlem i de här fraktionerna och stod i direkt kontakt med ledarna för dem, vilket åklagaren återkom till under rättegången. Idag existerar inte *The Base* och *The Green Brigade* under samma namn eller i samma konstellationer som tidigare. Trots det beskrivs dessa två och ytterligare en liknande gruppering som befunnit sig i samma sfär, *The Atomwaffen Divison*, nedan. Dels kan detta ge en inblick i hur den här typen gröna fascistiska nätverk fungerar och ser ut och dels ger det insikt i den bredare ideologiska kontext som de två svenska männen befunnit sig i.

The Green Brigade uppstod år 2019 och enligt det manifest, eller den avsiktsförklaring, som tidigare gick att läsa på gruppens digitala plattform – men som inte längre finns tillgänglig på öppna forum – beskriver de sig själva som en national-socialistisk grupp som betraktar naturen som överställd allt annat. Som inspiration lyfter de förutom Hitler (och det faktum att han var vegetarian) bland annat Haeckel och hans socialdarwinistiska inriktning Monism, samt den tyska och antisemitiska Völkisch-rörelsen. Störst vikt lägger gruppen på Savitri Devi, den hinduiska nationalsocialisten som The Green Brigade beskriver som den allra största inspirationen för ”den moderna gröna nationalsocialismen”. The Green Brigades avsiktsförklaring genomsyras av naturdyrkan, judehat och en syn på det moderna samhället som degenererat. Nationalsocialism beskrivs som ”det starkaste uttrycket för naturlagarna”. Livet, skriver de, är en kamp mellan raser och mellan folk för överlevnad och judarna är den dekadenta kraft som måste krossas för att säkra den ariska rasens överlevnad.

The Base uppstod år 2018, och enligt uppgifter ifrån USA:s federala säkerhetspolis FBI (*Federal Bureau of Investigation*) som finns i förundersökningsmaterialet, är gruppens mål att förbereda och accelerera eller påskynda samhällets kollaps för att en ny världsordning så fort som möjligt ska ta plats, något gruppens medlemmar förberett sig för bland annat genom paramilitär träning. Den svenska Säkerhetspolisen beskrev under rättegången att The Base inspirerats av *accelerationism* och boken *Siege* av James Mason, som beskrivs nedan. Gruppen strävar enligt FBI efter att genom våld skapa en vit så kallad etnostat i USA, och medlemmarna har uppmuntrats att ta till våld på egen hand.

Grupperingen har varit organiserad i olika celler som funnits flera olika regioner i USA, och förutom att de har varit aktiva på diverse digitala plattformar har de också haft ett antal möten utanför den digitala sfären, vilket åklagaren beskrev under rättegången mot de två unga männen i Sverige. Åklagaren indikerade också att gruppen hämtat inspiration ifrån takfir-jihadistiska grupperingar. Översättningen av The Base till arabiska blir *Al Qaida*, det vill säga namnet på en takfir-jihadistisk terrororganisation. FBI och andra har beskrivit hur medlemmarna i The Base arbetat mycket aktivt med att rekrytera personer i Europa och i Australien (se förundersökningsprotokoll, 2020 och t.ex. Man och Nguyen, 2020). Måltavlorna för gruppens terrorism har enligt FBI varit minoritetsgrupper såväl som alla de som ses som rasförrädare. Ett antal medlemmar greps i USA under året 2020, några misstänkta för anstiftan till mord på två personer de trodde tillhörde den antifascistiska rörelsen i USA. Andra har misstänkts för vapenbrott och ytterligare en annan för att ha vandaliserat en synagoga (se Center for International Security and Cooperation, Stanford University, 2021).

Ledaren för The Base har uppmärksamats i medier och av olika organisationer därför att han uppmanat till mord och terrordåd samt har publicerat manualer på sociala medier för hur ensamma gärningspersoner kan mörda utan att upptäckas.

Han har också uppmärksammats därför att han misstänks ha kopplingar till amerikanska underrättelsemiljöer och till den ryska säkerhetstjänsten, och därför att han köpt upp land i USA samtidigt som han är bosatt i Ryssland (ibid).

5.2 Grön accelerationism och våld som det enda sättet att uppnå politiska mål

The Base och The Green Brigade tillhör de våldsbejakande radikalnationalister som refererar till sig själva som *accelerationister*. Enligt bland annat Cassie Miller ifrån den antirasistiska organisationen Southern Poverty Law Center (2020) är detta en del av vitmaktsmiljöerna som växer. Accelerationism går ut på övertygelsen att samhället behöver accelerera i en snabbare takt för att kollapsa, och att terrorattentat och andra våldsdåd därmed är nödvändiga för att påskynda samhällets fall. Målet är att en ny världsordning ska kunna etableras.

Accelerationism har ofta använts i en akademisk kontext för att beskriva andra typer av ideologiska inriktningar än den radikalnationalistiska och termen har sitt ursprung i marxistiska idéer om att påskynda utvecklingen (Cunningham, 2015). I det sammanhanget handlar det förenklat om att driva på kapitalismen framåt så att den blir så repressiv som möjligt med målet att framtvinga ett rättvisare system. När det kommer till de våldsbejakande radikalnationalistiska rörelserna betraktar accelerationisterna det moderna samhället som förtappat och menar att det måste drivas till sin kollaps så att ett samhälle grundat på etnonationalism kan ta dess plats. Det som definierar accelerationismen inom den våldsbejakande radikalnationalismen är alltså tron att våld är det enda sättet att uppnå politiska mål. Accelerationister omfamnar därför grova våldsdåd som terrorism. Accelerationister är inte på något sätt del av en ny rörelse. Däremot menar Miller (2020) att de som refererar till sig själva på det här sättet är mer benägna att begå terrorbrott än vad andra grupperingar har varit under de sista årtionena.

Hemma hos den äldre av de två männen som brände ned minkfarmen i Sölvesborg hittades en svart ”buff” med dödskallestryck som det stod Atomwaffen Division på (förundersökningsprotokoll, 2020:128). Detta är ett nazistiskt nätverk som också FBI hänvisar till i förundersökningsprotokollet. De förespråkar och stödjer öppet våld och terror, och förefaller ha inspirerat bland annat grupperingar som The Base och The Green Brigade. Atomwaffen Division har som mål att starta en ”vit revolution” genom terrordåd och uppmanar medlemmar att organisera sig i mindre celler och att agera ensamma (Center for International Security and Cooperation, Stanford University, 2021). Deras måltavlor är judar, svarta och minoritetsgrupper överlag. Rörelsens ideologiska ledargestalt är James Mason som länge varit aktiv inom den amerikanska rasideologiska sfären, inte minst inom organisationen *National Socialist Liberation Front* (NSLF) (ibid).

Mason gav på 1980-talet ut texter i form av organisationens nyhetsbrev som kallades Siege. De här texterna blev i början av 1990-talet sammanställda till en bok som heter *Siege: The Collected Writings of James Mason* (1992). Boken har enligt flera forskare och organisationer inspirerat många fascistiska och national-socialistiska grupperingar under de senaste åren (ibid), och förefaller även till viss del ha inspirerat de två unga männen som brände ned minkfarmen i Sölvesborg. Den uppmanar till strategin med ett ledarlöst motstånd, till skapandet av små terrorceller och till terrorism. Målet är att framkalla ett så kallat raskrig som ska leda till ett avskaffande av "det globala politiska systemet" så att ett nazistiskt idealsamhälle ska kunna ta plats (Mason, 1992/2003).

På foton som de två svenska gärningspersonerna tagit på sig själva poserade de med så kallade Siege-masker, det vill säga masker med den dödskallesymbol som i våldsbejakande radikalnationalistiska sammanhang symboliserar Siege. På bilderna hade de även lagt till budskap som *Accelerate the collapse* (påskynda kollapsen) och *No Political Solution* (ingen politisk lösning). Slogans som har en direkt koppling till Siege och accelerationism i den radikalnationalistiska tappningen. Under rättegången lyfte åklagaren att gärningspersonerna hade satt upp affischer med The Green Brigades logga i Nackaområdet i Stockholm med texter som uppmanade andra att "gå med i kampen" och med bilder på blodiga knivar och budskap som "jorden tillhör de få som fortfarande är villiga att få sina händer nedsmutsade, och "ekoterrorism – direkt action är den enda actionen" (*direct action is the only action*).

Precis efter att de två männen tänt eld på minkfarmen men innan brandkåar anlät till platsen, så chattade den yngre gärningspersonen med ledaren för The Green Brigade som använde pseudonymen *The Ecologist* (och ibland *Werewolf*). Han skrev i chatten att "dådet är genomfört" (*the deed is done*), varpå the Ecologist frågade om han fick använda dokumentationen av branden i propagandasyfte, vilket han fick, och snart hyllades branden på The Green Brigades hemsida. Den här händelsen betonades av åklagaren under slutpläderingen. Det framkom också under rättegången att den yngre gärningspersonen träffat The Ecologist och att de båda gärningsmännen vid ett annat tillfälle träffat andra medlemmar The Base. Till något av dessa möten tog den yngsta mannen med sig en stor svensk flagga därför att han – enligt egen utsago – inte lyckades få tag på en stor flagga med hakkors på. Åklagaren visade en bild ifrån en träff med andra medlemmar där den yngsta har hakkorsbindel på armen och båda männen heilar. Under rättegången framkom också att den äldre gärningspersonen planerat att arrangera ett läger för medlemmar i The Base i Halland på mark som tillhör hans familj.

De två männen uttryckte under huvudförhandlingen att de var inspirerade av Ted Kaczynski, en amerikansk före detta matematikprofessor, som är mycket populär i ekofascistiska kretsar. Kaczynski är också känd som Unabombaren, eftersom han mellan år 1978 och 1995 skickade bomber till universitet och flygbolag, och

mördade tre personer. Gärningspersonerna beskrev att Kaczynskis manifest *Industrial society and its future* från år 1995 innehåller intressanta idéer.

Kaczynski som flyttade ut i vildmarken och levde helt isolerad under ett antal år, beskriver i sitt manifest framförallt de stora problem han menar att den teknologiska utvecklingen medför (Kaczynski, 1995). Han ansåg att människan bör leva i samklang med naturen och att allt som leder bort ifrån det naturliga levernet är farligt. Kaczynski vänder sig starkt emot det moderna samhället och mot makten, eftersom den enligt Kaczynski infiltrerar alla nivåer av människors liv (ibid). Kaczynski ägnar vidare mycket utrymme i sitt manifest åt vänsterrörelsen, som han dels menar vara styrd av ”makten”, och dels utgör det största hotet mot samhället (ibid). En person som präglats av Kaczynski teorier är massmördaren Anders Behring Breivik som år 2011 mördade 77 personer i Norge. Breivik använde stora delar av Kaczynskis manifest i sitt eget manifest, en text som Brenton Tarrant inspirerades av när han sköt mot muslimer i Christchurch, Nya Zeeland (vilket Tarrant uttryckligen uppger i sitt manifest). Tarrants text hyllas i sin tur i det manifest Patrick Crusius några månader senare skrev innan han sköt ned ett antal människor i Texas, USA.

Av domen som föll den 28 januari år 2021, framgår att tingsrätten anser att motivet till den anlagda branden i Blekingetrakten åtminstone delvis var politiskt. Tingsrätten skriver att de ser allvarligast på den yngre gärningspersonens del i brottet, eftersom han har varit den mest drivande, vilket inte minst tydliggörs av att han skickade en film av händelsen till ledaren för The Green Brigade mitt under pågående brand.⁸⁰

I det här kapitlet har redogjorts för hur grön fascism kan ta sig uttryck i olika politiska kontexter, samt för hur konspirationsteorier om den vita rasens undergång hänger ihop med grön fascism. Vidare har illustrerats hur militanta radikalnationalistiska grupperingar som genom grova våldsdåd vill påskynda samhällets kollaps har använt sig av argument med grund i grön fascistisk ideologi för att rekrytera personer runt om i världen, inklusive i Sverige, där två unga män år 2020 brände ned en minkfarm. I kapitlet som följer skildras via nya exempel de gröna fascistiska idéströmningarnas mobiliserande krafter.

⁸⁰ Männen dömdes för mordbrand, mindre allvarligt brott, med påföljden villkorlig dom, skadestånd, och i den yngre gärningspersonens fall även böter (se dom, Nacka tingsrätt, 2021).

6 Transnationella rörelser – konspirationer, protester och gröna fascistiska strömningar

I bland annat USA, Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och Sverige har protestaktioner – i vissa fall våldsamma sådana – skett under året som gått (2020-2021). Dessa tycks i samtliga fall ha utlösts av konspirationsteorier om att en korrupt elit i någon form bedragit folket. I USA var det teorier om att demokraterna stulit röster ifrån USA:s före detta president Donald Trump. I Nederländerna, Storbritannien och Sverige har det handlat om föreställningen att coronapandemin är överdriven, eller en bluff påhittad av vad som ofta beskrivs som en ”global elit”. Gemensamt för de olika protesterna är att många av dem som engagerat sig i dessa ingår i vad som i den här rapporten benämns självutnämnda frihets- och sanningrörelser (där bland annat alternativmedicinska och nyandliga grupperingar definieras in)⁸¹ eller tillhör radikalnationalistiska miljöer – eller allt detta på en och samma gång (se Pollack Sarnecki 2021b, kommande).

I Berlin, Tyskland försökte demonstranter under sommaren år 2020 storma det tyska riksdagshuset och i Washington DC, USA tog sig demonstranter i början av år 2021 in i den amerikanska kongressbyggnaden Kapitolium. Under stormningen av Kapitolium var ett stort antal QAnon-sympatisörer involverade. QAnon är ett fenomen som kanske bäst kan beskrivas som en rörelse som samlar ett antal olika konspiratoriska föreställningar. Den mest centrala handlar i en amerikansk kontext om ett hemligt och mäktigt satanistiskt pedofilsällskap (en kabal) som dricker barns blod och som bildat en stat i staten – ”Den Djupa Staten” – bestående av Hollywood-kändisar och demokrater.⁸² QAnon startade med att en användare på internet-forumet 4chan och sedan 8chan (och så småningom också på andra forum) under namnet Q insinuerade att personen ifråga arbetade för den amerikanska underrättelsetjänsten. Q menade att Trump rekryterats av militären för att bli vald till president, och att han därmed är utvald för att bekämpa den Den Djupa Staten (ibid).

Teorierna om Den Djupa Staten återkommer i många olika sammanhang och i olika former, och bygger alltså på föreställningar om en stat i staten eller om existensen av en korruperad skuggregering som styr nationen. Föreställningarna kretsar kring att det finns en dold makt med en dold agenda som hotar att ta över – eller som redan har tagit över – makten. QAnons föreställningsvärld

⁸¹ Se fotnot 2.

⁸² Den här teorin påminner om konspirationsteorin om *Pizzagate* som kretsade kring att bland annat den amerikanska politikern Hillary Clinton hade en anknytning till en pedofilring med bas på en pizzarestaurang i Washington DC.

sammanbinder bland annat radikalnationalism med mycket gamla antisemitiska myter om judar som barnamördare.⁸³

Rörelsen har nu anhängare runt om i världen, även i Sverige. Konspirationsteorierna som ryms inom QAnon utgör exempel på hur anhängare av den här typen av teorier ofta intresserar sig för det som är aktuellt och för moderna fenomen, samtidigt som förklaringarna hämtas långt tillbaka i tiden. Gamla myter anpassas till nya teman, men också till den lokala kontext i vilken de förekommer (se Pollack Sarnecki 2021b, kommande). I vissa sammanhang som exempelvis i Storbritannien har förespråkare för QAnon varit aktiva i protester mot pedofili.⁸⁴ I Sverige har personer med plakat som refererat till QAnon synts under protesterna mot pandemirestriktioner i Stockholm, och även personer tillhörande antivaccinrörelsen sprider idéer relaterade till fenomenet (ibid).⁸⁵ År 2019 klassades QAnon av FBI i USA som ett potentiellt inhemskt terrorhot (se t.ex. Miller m.fl, 2020).

I Tyskland har den så kallade *Querdenkenrörelsen*⁸⁶ varit drivande i protesterna mot begränsningar och nedstängningar till följd av coronapandemin. Detta är en rörelse som bland annat samlar radikalnationalister och nyandliga grupperingar, inklusive vaccinmotståndare (se t.ex. Green, 2021).⁸⁷ Det finns stora överlappningar mellan *QAnonrörelsen* och *Querdenkenrörelsen* samt mellan dessa rörelser och de självutnämnda frihets- och sanningsrörelser som varit delaktiga i protesterna mot pandemirestriktioner i Sverige. Detta är transnationella rörelser och det pågår ett utbyte av idéer mellan individer och grupper i olika länder som tillhör dessa miljöer. De självutnämnda frihets- och sanningsrörelser respektive de radikalnationalistiska grupperingar som har varit involverade i protesterna runt om i världen skiljer sig ifrån varandra på många sätt, men här finns också idémässiga överlappningar som kommer att beskrivas närmare nedan.

⁸³ Det är tydligt att QAnon hämtar näring ifrån gamla antisemitiska konspirationsteorier, myter om judar som barnamördare och bloddrickande går mycket långt tillbaka i historien, under nazisternas styre i Tyskland var denna propaganda ett återkommande inslag i nazistiska veckotidningar.

⁸⁴ *Freedom for the Children* (FFTC) är ett exempel på en (än så länge) liten internationell organisation som startade i juni 2020 i USA och som samlar ett brett spektrum av konspirationsteoretiskt tänkande. Övergripande fokuserar organisationen på att "rädda barn" men här finns många anhängare av QAnon (se Lawrence, 2020).

⁸⁵ Parollen för de protester som arrangerats mot coronarestriktioner i Stockholm under 2021 och som organiserats på många andra ställen runt i världen har varit "WeWillAllBeThere" vilket påminner om den slogan som QAnons förespråkare använder sig av "WhereWeGoOneWeGoAll" (WWG1WGA).

⁸⁶ *Querdenken*, betyder ungefär "på-tvären-tänkande".

⁸⁷ Bland annat har *Querdenkenrörelsen* kopplingar till den så kallade *Reichsbürger-rörelsen*. Detta är en heterogen rörelse vars anhängare anser att den tyska staten är illegitim. Rörelsen blandar bland annat patriotism med antisemitism och andra former av rasism, och har exempelvis uttalat sig om att Tyskland är en konspiration av "sionister och frimurare" (se Schlegel, 2019).

6.1 Föreställningen om en Ny Världsordning

En av de i medier mest uppmärksammade personer som stormade den amerikanska kongressen i januari i år (2021), är radikalnationalisten Jake Angeli.⁸⁸ Angeli, vars riktiga namn är ett annat, var under intrånget av Kapitolium utklädd till vad som skulle föreställa en slags shaman. Angeli är en framträdande QAnon-förespråkare och har tidigare drivit en podcast och skrivit om psykedeliska droger. Via sina sociala medier har han marknadsfört sig själv som nyandlig och som en miljökämp. Han har deltagit vid åtminstone en klimatprotest där han burit skyltar med budskap om att isarna smälter och att det är ”dags att vakna upp” (Atkin, 2021). Detta innebär i självutnämnda frihets- och sanningsrörelser och i radikalnationalistiska kretsar ofta att världen börjar ses på ett nytt och enligt dem sanningsenligt sätt. På sociala medier har Angeli uttalat sig om farliga miljögifter samt förklarat att han tror på ett ”rensat ekosystem” (ibid). Han tror dock inte på globala lösningar eftersom världen enligt honom styrs av The New World Order, eller Den Nya Världsordningen: en hemlig elit som vill förändra världsordningen eller införa en global diktatur.

Detta är en antisemitisk konspirationsteori som går mycket långt tillbaka i tiden och som ofta handlar om att världen styrs av en judisk sammansvärjning. Forskaren Jules Evans (2021) som har tittat närmare på Angelis ideologiska övertygelser menar att Angeli dels ger uttryck för ekofascism och dels för vad som av forskare ibland kallas *conspirituality*; en blandning av nyandlighet och konspirationism (Ward och Voas, 2011; Asprem och Dyrendal, 2015). Angeli som häktades efter stormningen av Kapitolium hungerstrejkade tills han fick ekologisk mat i fängelset. Detta uppmärksammades av ett stort antal olika medier (se t.ex. Independent, 2021) förmodligen därför att kopplingen mellan radikalnationalism och vurmandet för ekologi är relativt okänd.

Även grupperingar som exempelvis *The Proud Boys*, en radikalnationalistisk militant grupp som var aktiv både vad gäller att planera inför stormningen av Kapitolium och under själva händelsen, har under det år som ledde fram till stormningen av kongressen – enligt forskare som bevakar gruppen – spridit ekofascism (se Ross i Patin, 2021). För *The Proud Boys* och andra liknande våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar hänger gröna fascistiska idéer, som nämnts, samman med föreställningar om att snabba på samhällets kollaps genom våld och genom att skapa kaos.

En annan person som är starkt präglad av QAnons föreställningsvärld, av gröna fascistiska idéströmningar, samt mycket aktiv i den tyska Querdenkenrörelsen är

⁸⁸ Jake Angeli har uppmärksammats mycket i medier, och på många sätt blivit en symbol för stormningen av Kapitolium, vilket motiverar att skriva ut hans pseudonym.

en tysk kock som lagar veganmat och har en veganrestaurang i Berlin. Förutom att frekvent sprida konspirationism på sociala medier, har personen ifråga deltagit och varit drivande i många av de protester som ägt rum i Tyskland mot pandemirestriktioner. Denna person menar i likhet med Angeli att pandemin är påhittad av The New World Order och av Den Djupa Staten (se t.ex. Deutsche Welle, 2020). Denna vegankock förefaller även mena att judiska familjer styr världen i lönndom och kallar Tysklands förbundskansler Angela Merkel för ”judisk Sionist” (ibid).

6.2 En plandemi och parallella rättssystem

På internet och på sociala medier sprids sedan en tid tillbaka referenser till konspirationsteorin som kallas *The Great Reset*, eller Den Stora Omställningen (se t.ex. Vaken, 2021). Detta är – i linje med teorierna om QAnon – en nyare konspirationsteoretisk variant som handlar om att coronapandemin är en förevändning för världens regeringar, mittfårans medier och för hela bankväsendet att skapa en totalitär global regim på bekostnad av vanligt folk. Enligt teorin används viruset för att underkuva befolkningen med syftet att förändra hela världsordningen i grunden, bland annat genom att implementera en skadlig politik på en rad olika områden (se Pollack Sarnecki 2021b, kommande). Denna konspirationsteori började florerat under sommaren år 2020 efter att man under *The World Economic Forum*, den stora icke-statliga organisation som har möten varje år i Davos, framförde initiativet ”*The Great Reset*” som gick ut på att man i spåren efter covid-19-pandemin skulle försöka minska global ojämlikhet och utöka miljömässigt hållbara strategier för detta (se Schwab och Malleret, 2020). Innehållet i initiativet har sedan förvrängts och används som ”bevis” för att den globala diktaturen är på väg att installeras. Även filmer som handlar om att covid-19 är en iscensatt plan – en ”plandemi” – som en global elit eller The New World Order ligger bakom, har fått stor spridning på internet och i sociala medier (se t.ex. Shepherd, 2021).

Detta är föreställningar som också har florerat i de självutnämnda frihets- och sanningsrörelser som protesterat mot pandemirestriktioner i Sverige. En person som har varit aktiv i organiseringen av protesterna, skrev följande på sina sociala medier:

(...) det är makteliten som skapat en konspiration mot universum, jorden, naturen och mänskligheten. Alla som tror på covid-19, lock-downs, masktvång, nya lagar och begränsningar i vår frihet är en del av konspirationen som upprätthåller den (...).⁸⁹

⁸⁹ Detta är ett inlägg som publicerats på en öppen sida på Facebook den 28 november, 2020 och som sedan spridits vidare. Vid det här laget har inlägget även citerats i ett antal olika nyhetsmedier. Det som återges ovan är endast är ett litet utdrag av en betydligt längre utläggning.

Även om det här resonemanget kan tolkas på många olika sätt, påminner retoriken om hur vissa gröna radikalnationalister uttrycker sig. Förespråkare för de självutnämnda frihets- och sanningsrörelser och för de radikalnationalistiska grupperingar som engagerat sig i protesterna runt om i världen menar alltså att en korrumperad elit använder coronapandemin för att etablera en global diktatur, eller att vi redan lever i ett sådant system (Pollack Sarnecki 2021b, kommande). Den här typen av konspirationsteorier har, som nämnts, ofta sin ideologiska grund i en antisemitisk föreställningsvärld som går mycket långt tillbaka i tiden. Modernitet, kapitalism och globalisering likställs ihärdigt i radikalnationalistiska och ekofascistiska sammanhang med ”judisk makt”. En makt som påstås utgöra ett stort hot mot mänskligheten och innebära en stor fara för livets fortsatta existens på planeten (se t.ex. Nordfront, 2015).

En annan aktiv person inom en av dessa självutnämnda frihets- och sanningsrörelser i Sverige skrev följande för en tid sedan:⁹⁰

Demokratin är uppenbart bevisligen utsatt för en politisk global agenda nämligen Corona bedrägeriet/Brott mot mänskligheten och nationen Sveriges medborgare.

Apropå att samlas för att protestera mot pandemirestriktioner skrev personen ifråga vidare att:

(...) Då bör nationen Sveriges medborgare mangrant samlas för att värna nationen Sveriges medborgares liv, hälsa och framtida livskvalitet.

Som citaten ovan illustrerar vill företrädare för de här miljöerna värna nationen Sveriges hälsa och liv mot den konspirerande elit som enligt dem utsätter demokratin för fara. Inom såväl självutnämnda frihets- och sanningsrörelser som inom vissa radikalnationalistiska miljöer sprids också idéer om att vaccin mot covid-19 innehåller mycket farliga ämnen, alternativt utgör del av en plan som går ut på att installera ett chip i människor, med syftet att förslava världens befolkning (Pollack Sarnecki 2021b, kommande).⁹¹ Representanter för de olika grupperingarna uppmuntrar Sveriges befolkning att ”vakna upp; slogans och budskap som går ut på detta sprids frekvent i dessa miljöer.”⁹²

Rörelsernas anhängare delar ett tänkande om att världen styrs av en global elit med en förtäckt agenda – samt enas i ett ifrågasättande av statens legitimitet. Föreställningar om att Sverige är en repressiv polisstat där människor inte är fria

⁹⁰ Detta publicerades på en öppen hemsida den 8 mars, 2021. På sidan står att detta publicerats i Education-4Future, en ideell förening som organiserat den ”alternativa bokmässan”. Enligt den antirasistiska stiftelsen och tidskriften EXPO (2020) har kända radikalnationalistiska profiler bjudits in till den.

⁹¹ Se t.ex. den video som sprids ifrån den amerikanske högerextremisten Alex Jones plattform Infowars för ett exempel på hur detta kan se ut, <https://banned.video/watch?id=60487a1e2b8053843762834>.

⁹² Under protesterna mot pandemirestriktioner har det exempelvis varit vanligt förekommande att människor skanderat ”Vakna Sverige”. Även i många radikalnationalistiska sammanhang är det vanligt den här typen av retorik.

att tänka och tycka vad de vill där statsapparaten censurerar obekväma sanningar är mycket vanligt förekommande i dessa olika sammanhang (se exempelvis Newsvoice, 2021; Vaken, 2021). Det handlar också om en vilja att ställa de ansvariga till svars, bland annat genom att införa olika typer av folktribunaler där politiker, forskare, och journalister och andra ska kunna ställas inför rätta och dömas. Två sådana initiativ är *Natural And Common Law Tribunal For Public Health And Justice*⁹³ och *People's court*⁹⁴, en form av folkliga domstolar som självutnämnda frihets- och sanningsrörelser har initierat i ett antal olika länder, också i Sverige.

Liknande idéer om att ställa ansvariga makthavare till svars i parallella rättssystem förekommer sedan länge i radikalnationalistiska miljöer. I den nationalsocialistiska organisationen Nordiska Motståndsrörelsens (NMR:s) politiska program står exempelvis att man vill inleda rättsprocesser mot dem som varit särskilt aktiva i den "folkfientliga propagandan" och att samhället kommer må bättre när dessa individer isolerats från folket (NMR, 2017:26). Ett annat exempel är de videos och *memes* som spreds av radikalnationalister om de så kallade Finspångrättegångarna, där "folkförrädare" i en framtidsvision skulle hängas vid lyktstolpar och retroaktivt stå till svars för allt hemskt de åsamkat det svenska folket (se Folkbladet, 2017). Även om retoriken och förhållningssättet till att införa den här typen av parallella rättssystem skiljer sig åt bland de olika grupperna, finns också vissa likheter.

Ytterligare exempel på en händelse som kan kopplas till den här föreställningsvärlden, är när en belgisk yrkesofficer som förefaller ha varit starkt präglad av radikalnationalism och av ett konspirationsteoretiskt tänkande i maj, 2021, hotade Belgiens chefsepidemiolog och stal vapen ifrån sin arbetsgivare. Han uppges ha lämnat ett brev efter sig i vilket han skrev att han inte ville leva i en värld styrd av politiker och virologer, och där han hotade att attackera statliga institutioner. Personen ifråga har använt sig av nazistsymboler i sina sociala medier och jagades av polis under ett antal dagar i en av Belgiens nationalparker, innan han hittades död (se t.ex. Dagens Nyheter, 2021; Küchler, 2021).

6.3 När gränserna suddas ut

Som illustrerats i den här rapporten hänger grön fascistisk ideologi ofta ihop med ett konspirationsteoretiskt tänkande. Konspirationsteorier, menar Barkun (2016;2020), är en form av stigmatiserad kunskap. Det vill säga kunskap som inte accepteras som sann av institutioner som vi i vår typ av samhällssystem normalt

⁹³ För information om detta initiativ se exempelvis <https://solutionsforhumanity.net/what-is-a-common-law-tribunal-they-are-convening/> eller <https://newsinsideout.com/2020/04/enforcement-natural-and-common-law-tribunal-for-public-health-justice-judge-seven-judge-webre/>.

⁹⁴ För information om detta, se <http://128.199.42.67/>.

litar på som exempelvis universitet, statliga myndigheter, etablerade medier och andra. Samtidigt blir det här perspektivet allt mer komplicerat, inte minst har internet och sociala medier bidragit till en stor spridning av ”marginaliserad kunskap”, eller så kallade alternativa fakta och sanningar. Gränserna mellan vad som är etablerad kunskap och inte suddas ofta ut, och den auktoritet som vetenskap associerats med förknippas idag i högre grad också med alternativa kunskapskällor. Dessutom får stigmatiserad kunskap auktoritet i vissa subkulturer just för att den stigmatiserats (se Barkun, 2020).

Viss forskning pekar på att tilltron till statliga institutioner, etablerade medier, politiker och till vetenskap och fakta förefaller minska på många platser i världen (Harambam, 2017; Illouz, 2019). De här institutionerna förekommer – som illustrerats – frekvent i konspirationsteorierna, som ofta går ut på att de etablerade samhällsinstitutionerna inte går att lita på. Politiken betraktas som ett spel och som en sammansvärjning som endast tjänar en liten grupps intressen. Vetenskapen betraktas som korrumpierad, där den sanning och de fakta som presenteras bara gagnar en viss ideologi eller ekonomiska intressen. Mittfårans medier betraktas som maktelitens propagandaapparat, där endast det som främjar maktelitens intressen rapporteras om. Institutionell korruption existerar enligt den här logiken överallt (se också Harambam, 2017).

Sociologen Eva Illouz (2019) menar att samtiden är en unik historisk vändpunkt när det kommer till synen på sanning. En tid som vänder upp och ner på upplysningens grundläggande fundament vad gäller sanning som centralt för moral och politik. Ett skäl till det förändrade förhållningssättet till sanning menar hon har att göra med det konstanta flöde av information vi utsätts för. Idag presenteras vi ständigt för alternativa sanningar, där flera olika auktoriteter och mängder av experter hävdar att de vet vad som är sant. Dessutom presenteras nya fakta hela tiden, och människor har lärt sig att fakta snabbt kan ändras. Också postmodernismens popularitet i många akademiska kretsar är ett skäl till samtidens skepsis inför sanning menar Illouz (2019:3).⁹⁵ Snarare än att vara någonting gemensamt har sanning kommit att bli varje människas egendom, och det handlar snarare om att tycka än om att veta. Det är hur vi *känner* som spelar roll, inte vad som egentligen har skett. I allt detta spelar marknadsföring en särskild roll, inom vilken ”hårda fakta” inte är väsentligt, utan folks åsikter. Teorier av konspirationsteoretisk karaktär passar bra in i detta eftersom det handlar om *övertygelse*, inte om vad som är sant. Som Illouz skriver, och som illustrerats i den här rapporten, är detta en mycket kraftfull form av övertygelse. Kanske särskilt eftersom den inger en känsla av att ha ett perspektiv på sanningen som andra inte

⁹⁵ Postmodernismen är en filosofisk inriktning som utgår ifrån att det finns flera olika sanningar, där sanning ibland betraktats en form av tvingande auktoritet som behöver ifrågasättas för att sann demokrati ska uppnås.

har – samt skapar upplevelser av gemenskap och samhörighet (Illouz, 2019; Pollack Sarnecki 2021b, kommande).

I den här delen av rapporten har skildrats hur anhängare av självutnämnda frihets- och sanningsrörelser enas med anhängare av radikalnationalistiska rörelser bland annat via uppfattningen om att leva i ett repressivt politiskt system. Befolkningen uppmanas att ”vakna upp”, det vill säga att genomskåda den omfattande korruption som anförs genomsyra de etablerade samhällsinstitutionerna. De olika rörelserna enas också via naturmystik och idéer om renhet och hälsa, där naturens inneboende krafter anses kunna bota människor från sjukdomar, snarare än vetenskapligt beprövade mediciner och vaccin. Allt detta är föreställningar som ligger i linje med centrala komponenter inom grön radikalnationalistisk ideologi. De olika personer och händelser som omskrivs i det här kapitlet, och i den här rapporten överlag, illustrerar vilken drivkraft de föreställningsvärldar som skildrats kan ha, men även hur de här idéerna under vissa förhållanden – kanske särskilt i tider av kris – kan fungera som ett sammanhållande kitt mellan olika rörelser.

7 Sammanfattning, resultat och slutord

Sammanfattningsvis kan det konstateras att den gröna fascismen karaktäriseras av idéer som rör naturmystik, blod och jord och föreställningar om renhet, samt hänger ihop med ett konspirationsteoretiskt tänkande om att världens existens är hotad. Även socialdarwinism och nymalthusianska idéer om att begränsa vissa grupper barnafödande, samt djurrätt och ett holistiskt perspektiv på naturen kännetecknar den gröna fascismen, liksom synen på judar, muslimer och icke-vita som ett reellt hot mot den vita civilisationen. Gröna fascister skyller klimatkrisen, överbefolkning och storföretagens exploatering av miljön och människor på minoritetsgrupper. Frågor om naturen och klimatet används för att förespråka och legitimera våld och terrordåd mot såväl det system man vill bekämpa som mot alla de grupper som enligt fascistisk ideologi inte hör hemma i västerländska samhällen. Systemet påstås utgöras av en judisk sammansvärjning som styr världspolitiken, äger alla medier, kontrollerar befolkningen och bär ansvar för mångfaldssamhället – inte minst för immigrationen av muslimer.

Under de senaste åren har terrordåd begåtts av individer som har varit präglade av grön accelerationism och av konspirationsteorier om hotet mot den vita rasen. Detta är idéer som fortsatt är populära i våldsbejakande radikalnationalistiska grupperingar på olika platser. Militanta fascistiska nätverk med bas i USA har exempelvis aktivt rekryterat anhängare runt om i världen, bland annat i Sverige där två unga män i början av år 2021 åtalades för mordbrand med kopplingar till ekofascism. Dessa grupperingar har ledare som uppmanar till terrordåd med syftet att skapa splittring och kaos för att påskynda ett raskrig så att samhället snabbare kollapsar. För att säkra den vita rasens överlevnad och bana väg för en ny ren värld, krävs enligt fascistisk ideologi – som beskrivit på många plaster i den här rapporten – att det moderna degenererade och smutsiga samhället faller samman.

Gröna fascistiska idéer har också under coronapandemin i viss mån kommit till uttryck i andra sammanhang än enbart våldsbejakande radikalnationalistiska. Självutnämnda frihets- och sanningsrörelser har under senare tid enats med anhängare av radikalnationalistisk ideologi i ett ifrågasättande av statens legitimitet och i ett tänkande om att världen styrs av en liten, maktfullkomlig och konspirerande elit som bedrar folket och gynnar sina egna intressen. För såväl radikalnationalistiska grupperingar som för självutnämnda frihets- och sanningsrörelser är idéer om att samhället genomsyras av en genomgripande korruption och dekadens centrala, liksom frågor om suveränitet och självförsörjning. I flera av dessa miljöer finns ett ideal som går ut på att bygga parallella samhällsstrukturer. Det innefattar ett eget rättssystem inom vilket bland annat de politiker, journalister och forskare som anses bära ansvaret för den institutionella korruptionen kan

dömas och bestraffas. Även föreställningar om hälsa och naturens inneboende krafter förenar – inklusive idéer om prepping..

Gemensamt för dessa olika miljöer är alltså föreställningen om att det moderna samhället befinner sig i kris. Några av de radikalnationalistiska grupperingar som har varit aktiva i protesterna mot pandemirestriktioner, sprider exempelvis idéer om det Stora Folkutbytet. Kriser har genom historien använts av fascistiska rörelser för att nå ut med sina budskap och locka anhängare. Gamla myter och konspirationsteorier anpassas efter rådande omständigheter, men även efter hur kritik mot det rådande systemet formuleras. Rimligen blir det enklare att mobilisera anhängare i de grupper där vissa idémässiga överlapp redan existerar. Slutligen kan konstateras att de föreställningar och praktiker som redogjorts för i den här rapporten kan fungera både mobiliserande och enande, samt har våldspotential.

Referenser

- Archyde. (2021). Marine Le Pen invests in identity ecology. *Archyde*. Finns tillgänglig på <https://www.archyde.com/marine-le-pen-invests-in-identity-ecology/>. Publicerad 10 mars 2021. Hämtad 19 maj 2021.
- Armiero, M. (2014). Introduction: Fascism and Nature. *Modern Italy*. Vol. 19(3) 241-245.
- Arnstad, H. (2019). *Älskade Fascism. De svartbruna rörelsernas ideologi och historia*. Stockholm: Norstedts.
- Askanius, T. (2021). "I just want to be the friendly face of national socialism": The turn to civility in the cultural expressions of neo-Nazism in Sweden, in *Nordicom Review*. Uncivility, Racism, And Populism. Discourses and Interactive Practices in Anti- & Post-Democratic Communication. (red). Krzyzanowski, M., Ekman, M. Nilsson, P-E., Gardell, M., & Christensen, C. Nr 1(42):17-35.
- Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber AB.
- Asprem, E. och Dyrendal, A. (2015). Conspiratoriness Reconsidered: How Surprising and How New is the Confluence of Spirituality and Conspiracy Theory? *Journal of Contemporary Religion* 30(3):367-382.
- Atkin, E. (2021). The antler guy isn't a climate activist. He's an eco-fascist. In *Heated*. Finns tillgänglig på <https://heated.world/p/the-antler-guy-isnt-a-climate-activist>. Publicerad 11 januari 2021. Hämtad 2 februari 2021.
- Bachner, H. (1999). *Återkomsten. Antisemitism i Sverige efter 1945*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Barkun, M. (2003). *Culture of Conspiracy: Apocalyptic visions in contemporary America*, Berkeley, CA. : University of California Press.
- Barkun, M. (2016). Conspiracy theories as stigmatized knowledge. *Diogenes*. Finns tillgänglig på, <https://doi.org/10.1177/0392192116669288>. Hämtad 1 juni 2020.
- Barkun, M. (2017). President Trump and the 'fringe'. *Terrorism and Political Violence* 29(3): 437-443. Finns tillgänglig på

<https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1313649>. Publicerad 27 april 2017.
Hämtad 25 augusti, 2020.

Barkun (2020). Anti-Semitism from outer space. The 'Protocols' in the UFO subculture, and why disproving anti-Semitic forgeries doesn't discredit them. *Tablet Magazine*. Finns tillgänglig på <https://www.tabletmag.com/sections/history/articles/protocols-ufo-anti-semitism>. Publicerad 9 december 2020. Hämtad 12 december 2020.

Bauer, Y. (1993). Antisemitism as Patterns of Prejudice. *Patterns of Prejudice* (1).

Beller, S. (2009). *Antisemitism: en aktuell genomlysning*. Stockholm: Hillel förlaget.

Biehl, J. och Staudenmaier, P. (1995/2011). *Ecofascism Revisited: Lessons from the Germans Experience*. New Compass Press: Norge.

Beiner, R. (2018). *Dangerous Minds Nietzsche, Heidegger, and the Return of the Far Right*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Boochkin, M. (1987). Först publicerad i Green Perspectives: Newsletter of the Green Program Project, nos. 4–5, sommaren, 1987. *Anarchy Archives*. Finns tillgänglig på http://dwardmac.pitzer.edu/anarchist_archives/bookchin/soccecovdeepeco.html. Hämtad 5 maj, 2020.

Boréus, K. (2015). Diskursanalys, i Ahrne, G. och Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB.

Bruchfeld, S. (2019). Jews will not replace us! En antisemitisk konspirationsteori med rötter i den tyska nationalsocialismen. I *SKMA:s nyhetsbrev*. Stockholm: Svenska Kommittén mot Antisemitism.

Braut Simonsen, K. (2020). Antisemitism and Conspiracism. i Butter, M och Knight, P. Routledge (red.) *Handbook of Conspiracy Theories*. London and New York: Routledge.

Cambridge Dictionary. Finns tillgänglig på <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/occult>. *Cambridge Dictionary*, sökning på 'occult'. Hämtad 23 maj 2021.

- Cambridge Dictionary. Finns tillgänglig på <https://dictionary.cambridge.org/english/esoteric>. *Cambridge Dictionary*, sökning på 'esoteric'. Hämtad 23 maj 2021.
- Camus, R. (2011). *Le Grand Remplacement*. Reinhard.
- Carson, R. (1962). *Silent Spring*. Cambridge: The Riverside Press.
- Cassam, Q. (2019). *Conspiracy Theories*. Storbritannien: Polity Press
- Cohn, N (1966). *Warrant for Genocide: The Myth of the Jewish World-Conspiracy and the Protocols of the Elders of Zion*. New York: Harper & Row.
- Cornelieu, P och Kustán Magyar, C. (2020). 10 Soros conspiracy theories and the rise of populism in post-socialist Hungary and Romania. I *Conspiracy Theories in Eastern Europe. Tropes and Trends*. (red). Astapova, et al. Routledge.
- Cui Bono. (2021). Vårmingel med Föreningen Cui Bono. *Föreningen Cui Bono*. Inbjudan till vårmingel på föreningen Cui Bonos hemsida. Finns tillgänglig på <https://foreningencuibono.se>. Publicerad 12 maj, 2021. Hämtad 15 maj, 2021.
- Cubitt, G. (1993). *The Jesuit Myth: Conspiracy Theory and Politics in Nineteenth Century France*. Oxford: Oxford University Press.
- Cuninham, D.I. (2015). A Marxist Heresy? Accelerationism and its discontents. *Radical Philosophy*. Vol (191): 29-38.
- Dagens Nyheter (DN). Beväpnad yrkesmilitär jagas för hot mot känd virolog. *Dagens Nyheter*. Finns tillgänglig på <https://www.dn.se/varlden/bevapnad-yrkesmilitar-jagas-for-hot-mot-kand-virolog/>. Publicerad 19 maj, hämtad 21 maj.
- Dahl, G. (2006). *Radikalare än Hitler: de esotersika och gröna nazisterna, inspirationskällor, pionjärer, förvaltare, ättlingar*. Stockholm: Atlantis.
- Dahl, G. (2018). Pentti Linkola – ekofascist i liten båt i karelen. I tidningen *Global/Syre*, nr 44. Finns tillgänglig på <https://tidningensyre.se/global/2018/nummer-44/pentti-linkola-ekofascist-liten-bat-genom-karelen-2/>. Publicerad 13 september 2018. Hämtad 14 maj 2020.

- Dalsbro, A. och Leman, J. (2020). Högerextremismen bakom alternativa bokmässan. *EXPO*. Finns tillgänglig på <https://expo.se/2020/09/h%C3%B6gerextremismen-bakom-alternativa-bokm%C3%A4ssan>. Publicerad 24 november 2020. Hämtad 17 januari 2021.
- Deutsche Welle. (2020). Berlin bans rally by vegan chef and conspiracy theorist Attila Hildmann. *Deutsche Welle News*. Finns tillgänglig på <https://www.dw.com/en/berlin-bans-rally-by-vegan-chef-and-conspiracy-theorist-attila-hildmann/a-54299794>. Publicerad 23 juli 2020. Hämtad 20 maj 2021.
- Deutsche Welle. (2020). Attila Hildmann: TV chef turned COVID rabble-rouser. *Deutsche Welle News*. Finns tillgänglig på <https://www.dw.com/en/attila-hildmann-tv-chef-turned-covid-rabble-rouser/a-57058697>. Publicerad 31 mars. Hämtad 2 maj 2021.
- Devall, B. och Sessions, G. (1985). *Deep Ecology: Living as if Nature Mattered*. Layton, UT: Gibb Smith.
- Devi, S. (1958). *The Lightning and the sun*. Calcutta: Temple Press. Finns tillgänglig på https://www.jrbooksonline.com/PDF_Books/lightningsun.pdf. Hämtad 20 juni 2020.
- Devi, S. (1959). *Impeachment of man*. Calcutta. Temple Press. Finns tillgänglig på <https://www.savitridevi.org/impeachment-contents.html>. Hämtad 20 juni 2020.
- Dolan, B. (2000) (red). Malthus, Medicine, & Morality. 'Malthusianism' after 1798. *Clio Medica*. Vol 59. Brill.
- Donaukurierer. (2020). Vom veganen Koch zum Verschwörungstheoretiker. *Donaukurierer*. Finns tillgänglig på <https://www.donaukurier.de/nachrichten/panorama/Vom-veganen-Koch-zum-Verschwoerungstheoretiker;art154670,4566596>. Publicerad 5 april. Hämtad 23 maj 2021.
- Douglas, K. M., Sutton R. M och Chicchoca, A (2017.) The psychology of conspiracy theories. *Current Directions in Psychological Science* 26(6): 538-542.

- Douglas, K. M och Sutton R. M. (2018). Why conspiracy theories matter: a social psychological analysis. *European Review of Social Psychology* 29 (1):256-98.
- Eco, U. (1995). Ur-Fascism. I *the New York Review*. Finns tillgänglig på <https://www.nybooks.com/articles/1995/06/22/ur-fascism/>. Publicerad 22 juni 1995. Hämtad 2 april 2020.
- Evans, J. (2020). The Overlap between The New Age and conspiracy beliefs. *Medium*. Finns tillgänglig på <https://julesevans.medium.com/conspiracy-the-overlap-between-the-new-age-and-conspiracy-beliefs-c0305eb92185>. Publicerad 17 april 2020. Hämtad 17 maj 2020.
- Evans, J. (2021). Nazi Hippies: When the New Age and Far Right Overlap. Both the New Age and the far right are drawn to conspiracy theories. *Medium*. Finns tillgänglig på <https://gen.medium.com/nazi-hippies-when-the-new-age-and-far-right-overlap-d1a6ddcd7be4>. Publicerad 4 september 2020. Hämtad 5 november, 2021.
- Evans, J. (2021). A Closer Look at the 'QAnon Shaman' Leading the Mob. *Medium*. Finns tillgänglig på <https://gen.medium.com/the-q-shaman-conspiracy-goes-rioting-on-capitol-hill-24bac5fc50e6>. Publicerad 7 januari 2021. Hämtad 10 januari 2021.
- Expressen (2007). Här är hela Pekka-Eriks manifest. *Expressen*. Finns tillgängligt på <https://www.expressen.se/nyheter/har-ar-hela-pekka-erics-manifest/>. Publicerad 8 november 2007. Hämtad 3 maj 2020.
- Ferry, L. (1995). *The New Ecological Order*. London: the University of Chicago Press.
- Folkbladet. (2017). "En satir på Nurnbergrättegångarna" Finns tillgänglig på <https://folkbladet.se/nyheter/finspang/en-satir-pa-nrnbergrattegangarna-om4868243.aspx>. *Folkbladet*. Publicerad 27 oktober 2017. Hämtad 19 maj 2021.
- Forchtner, B. Kolvraa, C. (2015). The Nature of Nationalism. Populist Radical Right Parties on the Countryside and Climate. *Nature and Culture*. 10(2):199–224.
- Forchtner, B. (2019). *The Far Right and the Environment*. New York och London: Routledge.

- Furlong, P. (2013). *Social and Political Thought of Julius Evola*. New York och London: Routledge.
- Garcia, S. (2020). Celebrating COVID-19's "silver lining" is dangerous territory. Finns tillgänglig på <https://grist.org/climate/were-the-virus-the-pandemic-is-bringing-out-environmentalisms-dark-side/>. *Grist*. Publicerad 30 mars 2020. Hämtad 20 april 2020.
- Gardell, M., Löw, H., Dahlberg-Grundberg, M. (2017). *Den ensamme terroristen*. Stockholm: Ordfront.
- Goodrick-Clarke, N. (1993). *The Occult roots of the Nazism: Secret Aryan Cults and Their Influence in Nazi Ideology. The Ariosophists of Austria and Germany, 1890-1935*. London: New York University Press.
- Goodrick-Clarke, N. (1998). *Hitler's Priestess. Savitri Devi, the Hindu-Aryan Myth, and Neo-Nazism*. London: New York University Press.
- Green, A. (2021). Anti-lockdown groups pulls Germany to the far right. The Querdenken movement has become potent political force in run up to Germany's election. Finns tillgänglig på <https://www.codastory.com/waronscience/querdenken-movement/>. Publicerad 23 februari 2021. Hämtad 2 april 2021.
- Griffin, R. (1991). *The Nature of Fascism*. London: Palgrave Macmillan.
- Griffin, R. (2012). Studying Fascism in a Postfascist Age. From New Consensus to New Wave? *Fascism*. 1(1): 1-17. Brill.
- Griffin, R. (2007). *Modernism and Fascism: The Sense of a Beginning under Mussolini and Hitler*. Basingstoke: Palgrave Macmillan
- Görlin, H. (2009). Från ekologi till ekokritik: en skiss över ekokritikens framväxt, i *Litteratur och Språk* (red). Sture Packalén. Nr 5:5-20. Eskilstuna, Västerås: Mälardalens högskola.
- Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science*, New Series, Vol. (162) No. 3859:1243-1248.
- Hardin, G. (1974a). Life boat ethics: The Case Against Helping the Poor. *Psychology Today* (8):38-43.

- Herf, J. (2006). *The Jewish enemy: Nazi propaganda during World War II and the Holocaust*. Harvard University Press: Cambridge, MA.
- Hristov, T., McKenzie-McHarg, A., och Romero-Reche, A. (2020). Introduction, i Butter, M och Knight, P. (red.) *Handbook of Conspiracy Theories*. London och New York: Routledge.
- Hope Not Hate (2021). *State of Hate 2021. Backlash, Conspiracies & Confrontation*. Rapport. Lowles, N. och Ryan, N. (red) London: Hope Not hate.
- Jones, Alex (2020). Videon "The Great Reset's End Game is Total Extermination of All Humans on Earth". Finns tillgänglig på Infowars under "Banned Videos", se <https://banned.video/watch?id=60487a1e2b8053843762834>. Publicerad 2 december 2020. Hämtad 7 mars 2021.
- Justitiedepartementet. Lag (2003:148) om straff för terroristbrott. *Regeringskansliet*. Finns tillgänglig på <http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2003:148>. Hämtad 30 maj, 2021.
- Kaczynski, T. (1995). *Industrial Society and its Future*. Finns tillgänglig på <http://editions-hache.com/essais/pdf/kaczynski2.pdf>.
- Kaati, L., Cohen, K., Fernquist, J., Pelzer, B., Akrami, N., Pollack Sarnecki, H. (2020). *Ekofascism, en studie av propaganda i digitala miljöer*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- Küchler, T. (2021). Högerextremist hittad död – hotade chefsepidemiolog. *Svenska Dagbladet*. Finns tillgänglig på <https://www.svd.se/hogerextremist-hittad-dod--hotade-chefsepidemiolog>. Publicerad 21 juni, 2021. Hämtad 22 juni, 2021.
- La Tribuna. (2019). El Paso Shooter Manifesto: Full Text of Patrick Crusius message before the shooting. *La Tribuna*. Finns tillgänglig på <https://latribuna.eu/el-paso-shooter-manifesto-full-text-of-patrick-crusius-message-before-the-shooting/>. Publicerad 3 augusti 2019. Hämtad 20 januari 2020.
- Lamoureux, M., Kamel, Z. och Makuch, B. (2021). Eco- Fascist Arm of Neo-Nazi Group, The Base, Linked to Swedish Arson. *VICE News*. Finns tillgänglig på <https://www.vice.com/en/article/qjdvzx/eco-fascist-arm-of->

neo-nazi-terror-group-the-base-linked-to-swedish-arson. Publicerad 29 januari 2020. Hämtad 30 maj 2020.

Lamoureux, M. och Makuch, B. (2020) Militant Neo-Nazi Group Actively Recruiting Ahead of Alleged Training Camp. *VICE News*. Finns tillgänglig på https://www.vice.com/en_ca/article/bjwx55/militant-neo-nazi-group-actively-recruiting-ahead-of-alleged-training-camp25. Publicerad 16 augusti 2019. Hämtad 5 maj 2020.

Lamoureux, M., Makuch, B. och Kamel, Z.(2020). How One Man Built a Neo-Nazi Insurgency in Trump's America. *VICE News*. Finns tillgänglig på <https://www.vice.com/en/article/v7g9kb/how-one-man-built-a-neo-nazi-insurgency-in-trumps-america>. Publicerad 7 oktober 2020. Hämtad 10 oktober 2020.

Lamoureux, M. (2020). Neo-Nazis Are Using Eco-Fascism to Recruit Young People. Finns tillgänglig på <https://www.vice.com/en/article/wxqmey/neo-nazis-eco-fascism-climate-change-recruit-young-people>. *VICE News*. Publicerad 25 september 2020. Hämtad 20 november 2020.

Lawrence, D. (2020). The UK's emerging conspiracy theory street movement. Hope Not Hate. Finns tillgänglig på <https://www.hopenothate.org.uk/2020/08/28/the-uks-emerging-conspiracy-theory-street-movements/>. Publicerad 28 augusti 2020. Hämtad 5 mars 2021.

Linkola, P. (1989). *Human Flood*. Finns tillgänglig på http://www.penttilinkola.com/pentti_linkola/ecofascism_writings/humanflood/. Hämtad 3 juni 2020.

Linkola, P. (2009). *Can Life Prevail?: A Revolutionary Approach to the Environmental Crisis*. Arktos Media.

Littman, G./Bat Ye'or (2005). *Eurabia: The Euro-Arab Axis*. Madison: Fairleigh Dickinson University Press.

Littman, G./Bat Ye'or (2011). *Europe, Globalisation and the Coming of the Universal Caliphate*. Madison: Fairleigh Dickinson University Press.

Love, J., och Meng, M. (2017). Heidigger's Radical Antisemitism. *Philosophy and Social Criticism*. 44(1): 3-23.

- Lubarda, B. (2020). Far Right Ecologism and the Conceptual Deficiencies of Ecofascism. *Undisciplined Environments*. Finns tillgänglig på <https://undisciplinedenvironments.org/2020/05/13/far-right-ecologism-and-the-conceptual-deficiencies-of-ecofascism/>. Publicerad 13 maj 2020. Hämtad 20 maj 2020.
- Löow, H. (2016a). *Nazismen i Sverige 2000–2014*. Stockholm: Ordfront
- Löow (2017). Våldsbejakande extremism – begrepp och diskurs. I SOU 2017:67 *Våldsbejakande extremism. En forskarantologi*. Statens offentliga utredningar, Stockholm.
- Löow, H. (2019). Samtida högerextremism, antagonistiska hot och dess inverkan på lokalsamhället i Häggström, H. och Brun, H. (red). *Antagonistiska hot och dess påverkan på lokal samhället*, 60-73. En Antologi. Stockholm: Centrum för asymmetriska hot och terrorstudier. Försvarshögskolan.
- Man, A. och Nguyen. K. (2021). The Base Tapes. Finns tillgänglig på <https://www.abc.net.au/news/2021-03-26/the-base-tapes-secret-recordings-australian-recruitment/13255994>. Publicerad 25 mars 2021. Hämtad 27 mars 2021.
- Manavis, S. (2018): Eco-fascism: The ideology marrying environmentalism and white supremacy thriving online. *New Statesman*. Finns tillgänglig på <https://www.newstatesman.com/science-tech/social-media/2018/09/eco-fascism-ideology-marrying-environmentalism-and-white-supremacy>. Publicerad september 2018. Hämtad 5 maj 2020.
- Manavais, S. (2020). Corona Virus Crisis gives eco—fascism a boost. *Financial Review*. Finns tilgænglig på. <https://www.afr.com/politics/coronavirus-crisis-gives-eco-fascism-a-boost-20200610-p5516o>. Publicerad 12 juni 2020. Hämtad 13 maj 2021.
- Mason, J. (1992/2003). *Siege. The Collected Writings of James Mason*. Black Sun Publications.
- Mazoue, A. (2019). Le Pen's National Rally goes Green in bid for European election votes. *France 24*. Finns tillgänglig på <https://www.france24.com/en/20190420-le-pen-national-rally-front-environment-european-elections-france> <https://www.france24.com/en/20190420-le-pen-national-rally-front-environment-european-elections-france>. Publicerad 20 april 2019. Hämtad 5 maj 2020.

- Mcintyre, N. (2010). QAnon conspiracy theory gaining ground in UK, analysis shows. *The Guardian*. Finns tillgänglig på <https://www.theguardian.com/us-news/2020/sep/18/qanon-conspiracy-theory-gaining-ground-in-uk-analysis-shows>. Publicerad 18 september 2020. Hämtad 19 december 2020.
- Miller, C. (2020). 'There is no Political Solution'. Accelerationism in the White Power Movement. *Southern Poverty Law Centre, SPLC*. Finns tillgänglig på <https://www.splcenter.org/hatewatch/2020/06/23/there-no-political-solution-accelerationism-white-power-movement>. Publicerad 23 juni 2020. Hämtad 23 juli 2020.
- Miller, Z., Colvin, J., Seitz, A. (2020). Trump praises QAnon, a conspiracy theory the FBI has deemed a domestic terror threat. *The Boston Globe*. Finns tillgänglig på www.bostonglobe.com/2020/08/19/mation/trump/praises-quanon-conspiracy-theory-fbi-has-deemed-domestic-terror-threat. Publicerad 19 augusti 2020, hämtad 19 september 2020.
- Mudde, C. och Rovira Kaltwasser, C. (2017). *Populism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Muirhead, R. och Rosenblum, N. (2019). *A lot of people are saying: The new Conspiracism and Assault on Democracy*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.
- Muller, J-W. (2016). *Vad är populism?* Göteborg: Daidalos.
- Mulhall, J. (2017). Going Mainstream. The mainstreaming of anti-Muslim Prejudice in Europe and North America. *Hope not Hate*, "Counter-Jihad", Mini Report. Nr 1, 17 februari 2017.
- Naess, A. (1986). The Deep Ecological Movement: Some Philosophical Aspects. *Philosophical Inquiry*. 8 (1/2): 10-31.
- Naess, A. (1973). The shallow and the deep, long-range ecology movement. A summary. *Philosophical Inquiry*. Nr 1-4 (16).
- Newsvoice. (2021). Analys. Vad hände egentligen 20 mars 2021? *Newsvoice*. Finns tillgänglig på <https://newsvoice.se/2021/06/the-pushback-2021/>. Publicerad 22 juni, 2021. Hämtad 22 juni, 2021.
- Newsvoice. (2021). Frihetsrörelsen vill splittra en frihetsfientlig politisk makt samlad runt globalism. *Newsvoice*. Finns tillgänglig på

<https://newsvoice.se/2021/06/introduktion-till-frihetsrorelsen/>. Publicerad 7 juni, 2021, hämtad 7 juni, 2021.

Newsvoice. (2021). Filip Sjöströms tal till Sverige på nationaldagen 6:e juni, 2021. *Newsvoice*. Finns tillgänglig på <https://newsvoice.se/2021/06/filip-sjostrom-tal-sverige-nationaldagen-6e-juni-2021/>. Publicerad 7 juni, 2021. Hämtad 7 juni, 2021.

Newsvoice. (2021). Folk säger vad de tycker om åsiktsförtrycket i Sverige. *Newsvoice*. Finns tillgänglig på <https://newsvoice.se/2021/06/asiktsfortryck-sverige/>. Publicerad 7 juni, 2021. Hämtad 7 juni, 2021.

Newsvoice. (2021). Polisen tillgrep övervåld för att upprätthålla Pandemilagen under 1:a maj tåget. Finns tillgänglig på <https://newsvoice.se/2021/05/polisen-1maj-pandemilagen/>. Publicerad 2 maj, 2021. Hämtad 2 maj, 2021.

News Inside Out. Enforcement: Natural and Common Law Tribunal for Public Health & Justice – Judge Seven & Judge Webre. *NewsInsideOut*. Publicerad 14 april 2020. Hämtad 19 maj 2021.

Nordiska motståndsrörelsen. (2019). Sopaktion mot kommunen i Norrtälje. *Motståndsrörelsen*. Finns tillgänglig på <https://motstandsrörelsen.se/2020/09/19/sopaktion-mot-kommunen-i-norrtälje>. Publicerad 19 november 2019. Hämtad 7 juni 2021.

Nordiska motståndsrörelsen. (2017). *Vår Väg. Ny Politik för en ny tid*. <https://xn-motstandsrörelsen-llb70a.se/wp-content/uploads/2020/01/V%C3%A5r-v%C3%A4g2017-03.pdf>. Publicerad mars 2017. Hämtad 5 februari 2021. Estland: Nordfront förlag.

Nordiska motståndsrörelsen.(2015). Det naturliga levernets återkomst. *Nordfront*. Finns tillgänglig på <https://www.nordfront.se/det-naturliga-levernes-aterkomst.smr>. Publicerad 20 december 2015. Hämtad 1 mars 2020.

Nordiska motståndsrörelsen. (2014). Nationalsocialismen – vår grundpelare. *Nordiska motståndsrörelsen*. Finns tillgänglig på <https://www.nordfront.se/nationalsocialismen-var-grundpelare.smr>. Publicerad 21 december 2014. Hämtad 20 juni 2020.

Nordiska motståndsrörelsen. (2021). Överbefolkning på jorden är det största miljöproblemet. *Nordiska motståndsrörelsen*. Finns tillgänglig på

- <https://www.nordfront.se/overbefolkningen-pa-jorden-ar-det-storsta-miljoproblemet.smr>. Publicerad 10 juni, 2021. Hämtad 12 juni, 2021.
- Nordqvist, J. och Leman, J. (2021). Flera högerextremister bland de protesterande. *EXPO*. Finns tillgänglig på <https://expo.se/2021/03/flera-h%C3%B6gerextremister-bland-de-protesterande>. Publicerad 6 mars 2021. Hämtad 6 mars 2021.
- Nordqvist, J. (2021). Mordbrandsåtalad svensk misstänkt för terrorbrott. *EXPO*. Finns tillgänglig på <https://expo.se/2021/01/mordbrandsatalad-svensk-misstankt-for-terrorbrott>. Publicerad 28 januari 2021. Hämtad 28 januari 2021.
- Onishi, N (2019). France's Far Right Wants To Be an Environmental Party, Too. *New York Times*. Finns tillgänglig på <https://www.nytimes.com/2019/10/17/world/europe/france-far-right-environment.html>. Publicerad 17 oktober 2019. Hämtad 1 maj 2021.
- Olsen, J. (2000). Right Wing Ecology and the Politics of Identity in Germany. *The German Quarterly* 74(3):329.
- Patin, K. (2021). The Rise of eco-fascism. As seen as the Capitol riots, far-right extremists are increasingly embracing green causes. *Coda*. Finns tillgänglig på <https://www.codastory.com/waronscience/the-rise-of-eco-fascism/>. Publicerad 19 januari 2021. Hämtad 18 maj 2021.
- Peoples Court. Finns tillgänglig på <http://128.199.42.67/>. *Peoples Court*. Hämtad 3 mars 2021.
- Powell, E. (1968). Talet 'Rivers and Blood' finns tillgängligt på: <https://www.telegraph.co.uk/news/0/enoch-powells-rivers-blood-speech/>. Hämtad 3 januari 2020.
- Pollack Sarnecki, H. (2016). *Favela funk: Ways of Being Young in the Urban Peripheries of Rio de Janeiro*. Stockholm studies in social anthropology. Stockholm: Stockholms universitet.
- Pollack Sarnecki, H., Shannon, D. och Sahlström, J. (2021a) 'En studie om antisemitism och antisemitiska hatbrott' i Kvist-Geverts, K. och Andersson. M (red). *Tankar i "judefrågan"*. *Nedslag i den svenska antisemitismens historia*. Under utgivning 2021. Uppsala.

- Pollack Sarnecki, H. (2021b). Konspirationism: ett hot mot demokratin, i Strindberg, A. och Svensson, E. (red). *Demokratisk Säkerhet*. Under utgivning, 2021. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- Powell, Enoch (1968). Talet 'Rivers and Blood' finns tillgänglig på: <https://www.telegraph.co.uk/news/0/enoch-powells-rivers-blood-speech/>. Hämtad 2 december, 2020.
- Power- Bratton, S. (1997). *The Natural Aryan and the Unnatural Jew: Environmental Racism in Weimar and Nazi Film*. Dallas: the University of Texas.
- Purdy, J (2015): Environmentalism's racist history. *The New Yorker*. Finns tillgänglig på <https://www.newyorker.com/news/news-desk/environmentalisms-racist-history>. Publicerad 13 augusti 2015. Hämtad 4 maj 2020.
- Qutelia, N. (2021). War on Science. From anti-waxxers to Covid-deniers – the global anti-lockdown movement. *Codastory*. Publicerad 26 februari 2021. Hämtad 12 mars 2021.
- Raspail, J. (1973). *The Camp of the Saints*. Paris: Éditions Robert Laffont.
- Rassemblement National (2021). 15 questions sur l'environnement. Contre-project de référendum *Rassemblement National*. Finns tillgängligt på https://rassemblementnational.fr/wpcontent/uploads/2021/03/WEB_CONTR_E_PROJET_ECOLOGIE_RASS_NAT_.pdf. Hämtad 19 maj 2021.
- Reid Ross, A. och Bevensee, E. (2020). Carr Research Insight series: Confronting the Rise of Eco-Fascism Means Grappling with Complex Systems. *Centre for Analysis of the Radical Right (CARR)*. Rapport. Finns tillgänglig på <https://www.radicalrightanalysis.com/2020/07/07/carr-research-insight-series-confronting-the-rise-of-eco-fascism-means-grappling-with-complex-systems/>. Publicerad 7 juli 2020. Hämtad 10 juli 2020.
- Roberts, J. M. (1974). *The Mythology of the Secret Societies*. London: Paladin.
- Rydberg, J. (2010). Den radikala högerns sociologi. I *Det vita fältet, Samtida forskning om högerextremism*. (red.) Deland, M. Hertzberg, F och Hvitfeldt, T. Uppsala: Opuscula Historica Upsaliensia, Uppsala Universitet.

Saunders, D. (2012). *The Myth of the immigrant Tide, do immigrants threaten the West?* New York och Toronto: Vintage Books.

Savitri Devi and The Radical Right's Fascination With Esoteric Nazism. Finns tillgänglig på <https://rantt.com/savitri-devi-and-the-radical-rights-fascination-with-esoteric-nazism>. *Rantt media*. Publicerad 17 juli 2020. Hämtad 20 juli 2020.

Schultheis, E. (2021). Germany's Misinformation Pandemic. *Slate*. Finns tillgänglig på <https://slate.com/news-and-politics/2021/02/germany-covid-conspiracies-misinformation-Querdenken-reichsburger-far-right.html>. Publicerad 2 februari 2021. Hämtad 5 februari.

Schwab, K. & Malleret, T. (2020) *Covid-19: The Great Reset*. Forum Publishing.

Scrippt, T. (2020). The Malthusian underpinnings of Boris Johnson's "herd immunity" strategy. *International Committee of the Fourth International (ICFI)*. Finns tillgänglig på <https://www.wsws.org/en/articles/2020/06/08/malt-j08.html>. Publicerad 8 juni 2020. Hämtad 15 juni 2020.

Schlegel, L. (2019). Germany does not exist. Analyzing the Reichsburger Movement. *European Eye on Radicalisation*. Finns tillgänglig på <https://eeradicalization.com/germany-does-not-exist-analyzing-the-reichsburger-movement/>. Hämtad 5 maj, 2021.

Sedgwick, M. (red.) (2019). Introduction. I *Key Thinkers of the Radical Right. Behind the New Threat to Liberal Democracy*. New York: Oxford University Press.

Shepherd, K. (2021). Facebook and YouTube ban "Planet Lockdown" film filled with coronavirus falsehoods, after it was shared by millions. *Washington Post* online, publicerad 10 februari 2021, hämtad 7 mars 2021.

Smith, Blake (2018). Jaques Attali, Nomads and French Antisemitism. *Tablet Magazine*. Finns tillgänglig på <https://www.tabletmag.com/sections/news/articles/jacques-attali-nomads-france-anti-semitism>. Publicerad 18 juli 2020. Hämtad 5 maj 2021.

Solutions for humanity (2020). Natural & Common Law Justice. *Solutions for Humanity*. Finns tillgänglig på <https://solutionsforhumanity.net/what-is-a-common-law-tribunal-they-are-convening/>. Hämtad 12 maj 2021.

- Spencer, R. (2017). *What it means to be Alt Right Manifesto*. Finns tillgänglig på <https://altright.com/2017/08/11/what-it-means-to-be-alt-right/>. Publicerad 8 november 2017. Hämtad 5 maj 2020.
- Spoccia, G. och Graziosi, G (2021). 'QAnon shaman' receives organic food after health condition worsens in prison. *Independent*. Finns tillgänglig på <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/capitol-rioter-qanon-shaman-organic-food-b1797519.html>. Publicerad 4 februari 2021. Hämtad 6 mars 2021.
- Southern Poverty Law Centre, SPLC. Garreth Hardin. Finns tillgänglig på <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/individual/garrett-hardin>. Hämtad 2 maj 2021.
- Southern Poverty Law Centre, SPLC. Atomwaffen Division. *Southern Poverty Law Centre*. Finns tillgänglig på <https://www.splcenter.org/fighting-hate/extremist-files/group/atomwaffen-division>. Hämtad 2 maj 2021.
- Stanley, J. (2019). *How Fascism Works. The Politics of Us and Them*, Random House.
- Staudenmaier, B. (2014). *Between Occultism and Nazism: Anthroposophy and the Politics of Race in the Fascist Era*. Brill. Vol. 17.
- Stanford University (2021). The Base. Mapping Militant Organizations. *Center for International Security and Cooperation (CISAK), Stanford University*. Finns tillgänglig på <https://stanford.app.box.com/s/aj6hqmtdpdp5ylv64hc7p929ass01ik6p>. Hämtad 1 februari, 2021.
- Stanford University (2021). Atomwaffen Division/National Socialist Order. Mapping Militant Organizations. *Center for International Security and Cooperation (CISAK), Stanford University*. Finns tillgänglig på <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/atomwaffen-division>. Hämtad 27 maj, 2021.
- Stern, Z. (1989). *The Birth of Fascist Ideology*. Princeton, New Jersey: Princeton, University Press.
- Säkerhetspolisen (2021). *Årsrapport för 2020*. Stockholm.
- Sörlin, S. (1991). *Naturkontraktet. Om naturumgängets idéhistoria*. Stockholm.

- Tarrant, B. (2019). *Il Foglio. The Great Replacement*. Finns tillgänglig på https://imgprod.ilfoglio.it/userUpload/The_Great_Replacementconvertito.pdf. Hämtad 15 januari 2020.
- Titelbaum, T. (2020). *War for Eternity. The return of Traditionalism and the Rise of the populist Right*. Storbritannien: Random House.
- Titelbaum, T. (2019). Daniel Friberg and Metapolitics in Action. I Sedgwick (red). *Key Thinkers of the Radical Right. Behind the New Threat to Liberal Democracy*. New York: Oxford University Press.
- Traverso, E. (2019). *The New Faces of Fascism Populism and the Far Right*. Verso Books.
- Trawny, P. (2015). *Heidegger and the Myth of a Jewish World Conspiracy*. University of Chicago press.
- Uekötter, F. (2006). *The Green and the Brown: A History of Conservation in Nazi Germany*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vaken.se (2021). Den Stora Återställningen. *VAKEN*. Finns tillgänglig på <https://www.vaken.se/den-stora-aterstallningen/>. Publicerad 4 januari, 2021. Hämtad 10 januari, 2021.
- Vaken.se (2021). Reiner Fuellmich: Brott mot mänskligheten. *VAKEN*. Finns tillgänglig på <https://www.vaken.se/reiner-fuellmich-brott-mot-manskligheten/>. Publicerad 31 maj, 2021. Hämtad 1 juni, 2021.
- Vaken.se (2021). FN bedriver historiens största bedrägeri. *VAKEN*. Finns tillgänglig på <https://www.vaken.se/fn-bedriver-historiens-storsta-bedrageri/>. Publicerad 22 juni, 2021. Hämtad 22 juni, 2021.
- Vaken.se (2021). Målet är att beröva kontrollen över vår hälsa - Del 3. *VAKEN*. Finns tillgänglig på <https://www.vaken.se/malet-ar-att-berova-oss-kontrollen-over-var-halsa-del-3/>. Publicerad 24 juni, 2021. Hämtad 24 juni, 2021.
- Wamsley, L. (2021). On Far-Right Websites, Plans To Storm Capitol Were Made In Plain Sight. *National Public Radio, NPR*. Finns tillgänglig på <https://choice.npr.org/index.html?origin=https://www.npr.org/sections/insurrection-at-the-capitol/2021/01/07/954671745/on-far-right-websites-plans-to-storm-capitol-were-made-in-plain-sight>. Publicerad 7 januari 2021. Hämtad 10 januari 2021.

- Ward, C. och Voas, D. (2011). The Emergence of Conspiritoriality. *Journal of Contemporary Religion*. Nr 26(1):103-121.
- Weber, T. (2017). *Becoming Hitler. The Making of a Nazi*. New York: Basic Books.
- Winch, D. (2013). *Malthus: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
- Wilkinson, R. (2020). Humanity isn't a disease but eco-fascism is. *Global Justice Now*. Finns tillgänglig på <https://www.globaljustice.org.uk/2020/04/humanity-isnt-disease-ecofascism/>. Publicerad 6 april 2020. Hämtad 6 juni 2020.
- Wodak, R. (2013). *The Politics of fear What right-wing populist discourses mean*. London: Routledge.
- Zimmerman, M. E. (2004). An Enduring Temptation. I Michael E. Zimmerman et al. (Red.) *Environmental Philosophy: From Animal Rights to Radical Ecology* 4.

Förundersökningsprotokoll och domar

Mål nummer B 2758-20. Förundersökningsprotokoll 45. *Nacka Tingsrätt*, 2020.

Mål nummer B 2758-20. Förundersökningsprotokoll 46. *Nacka Tingsrätt*, 2020

Mål nummer B 2758-20. Bilaga 1. *Nacka Tingsrätt*, 2020.

Mål nummer B 2758-20. Bilaga 2. *Nacka Tingsrätt*, 2020.

Mål nummer B 2758-20. Dom. Meddelad den 28 januari. *Nacka Tingsrätt* 2021.

Manifest

Crucius, P. (2019). *The Inconvenient Truth*.

Kaczynski, T. (1995). *Industrial Society and its Future*.

Nordiska Motståndsrörelsen (2017). *Vår Väg. Ny politik för en ny tid*.

Pekka-Eric Auvinen (2007). *Natural Selector's Manifesto*.

Spencer, R. (2017). *What it means to be Alt Right Manifesto*.

Tarrant, B. (2019). *The Great Replacement*.

The Green Brigade (2020). *The Green Brigade*.

Digitala Plattformar

Newsvoice.se

Nordfront.se

Motståndsrörelsen.se

Vaken.se

Podcaster

Det vita Pillret.

Hem och Härd.

NS Radio.

Radio Cui Bono.

Radio Polaris.

Radio Regeringen.

